

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Blejska konferenca

Trije dobri meseci so potekali od zadnje konference stalnega sveta Male antante v Sinaji. Tedanje zasedanje zunanjih ministrov Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije je bilo v glavnem pod vplivom dveh velikih evropskih dogodkov: priključitve Avstrije k tretjemu rajhu in sklenitve angleško-italijanskega sporazuma. Komunikacije z dne 5. maja ne vsebuje nobene neposredne aluzije na prvi dogodek, pač pa pozdravlja velikonočni sporazum med Anglijo in Italijo.

Veliko pozornost pa je že sinajska konferenca posvetila vprašanju zblizanja z Madžarsko. Ze tedaj je izgledalo, da je dovolj dobre volje na obeh straneh, da se z likvidacijo vseh visečih vprašanj doseže izboljšanje odnosov med Budimpešto in vsemi tremi državami Male antante. Madžarski poslanik v Bukarešti, ki je bil ves čas sinajskega zasedanja v stalnih stikih z maloantantnimi zunanjimi ministri, si je veliko prizadeval, da bi pogajanja rodila uspeh. Komunikacije o sinajski konferenci se je omejila na kratko ugotovitev, da se pogajanja nadaljujejo, poudarjajoč obenem potrebo nadaljevanja vseh prizadevanj pri delu za sporazum in pomirjenje.

Kakor že s prejšnjimi, je Mala antanta tudi s svojimi sinajskimi sklepi z dne 5. maja jasno manifestirala svojo miroljubnost na vse strani. In kakor že poprej, se je tudi v Sinaji izkazala kot eden izmed najpomembnejših in najbolj doslednih činiteljev miru in reda v vsem srednjeevropskem področju. Na to področje se je od njenega nastanka dalje nenehoma raztezal njen vpliv, po istočasni povezanosti dveh njenih članic z Balkansko zvezo pa je celo segal preko ožjega srednjeevropskega področja in se dejansko razširjal na ves podunavski prostor in še naprej na Balkanski polotok.

Tolikošno vplivno območje, ki je segalo že vse od začetka tik do mej treh močnih vesil, Italije, Nemčije in Rusije, je navzlic trdni medsebojni povezanosti zahtevalo ves čas veliko pozornost v vseh skupnih akcijah in veliko previdnost v formuliranju sklepov, ki jih je splošno narekoval vedno se izpreminjajoči položaj. Tem večja je zato zasluga vseh treh držav, da so navzlic naznačeni kočljivosti svoje misije v tem občutljivem prostoru, ki je tako izpostavljen raznim zunanjim vetrovom, znale očuvati svojo zvezo, četudi so prilike tu in tam vodile posamezne članice čisto povsem ločena pota in posameznih zadevah.

Od sinajske konference pa do danes se je seveda marsikaj spremenilo, ne le na splošno, temveč tudi v mednarodnem položaju posameznih maloantantnih držav, toda pomen njih zveze je navzlic vsemu celo narasel. To nam potrjujejo te dni ne le glasovi o splošnem zanimanju za blejsko zasedanje stalnega sveta Male antante, ki se začne jutri, temveč tudi kombinacije in uganjane mednarodnih krogov o dnevnem redu te konference. Spet lahko enkrat ugotovimo, da se v nasprotju z nekdanjo prakso plete okoli razgovorov zunanjih ministrov maloantantnih držav vedno manj intrig, posebno takih, ki bi računale z razkrojem te izrazito miroljubne zveze držav. Imamo nasprotno celo vtis, da se kar z več strani istočasno tekmuje v prikazovanju njenega velikega pomena ne le za ožji srednjeevropski ali podunavski, temveč tudi splošni evropski razvoj v bližnji bodočnosti. Sigurno je, da bo te dni Bled pozorišče pomembnih razgovorov, ki bodo v posredni ali neposredni zvezi z vso evropsko politiko. Tudi se ne motimo, ako mislimo, da bo na dnu vseh pričakovanih blejskih rezultatov nedvomno prevladovala želja po novem doprinosu k splošnemu pomirjenju, doprinosu, ki bi bil v sedanjih splošnih napetosti še posebno pomemben.

Razni znaki govore za to, da bo letošnje blejsko zasedanje stalnega sveta Male antante pomenilo važen korak naprej na poti h konsolidaciji srednje Evrope in vseh podunavskega prostora. Med vprašanji, ki so na dnevnem redu blejskih posvetov, zasluži posebno pozornost vprašanje definitivne ureditve odnosov med Malo antanto in Madžarsko na novih osnovah. Madžarska se, kakor znano, že dolgo bori, da bi dosegla vojaško enakopravnost z državami Male antante in ukinitev vseh zadnjih omejitvenih določb trianonske mirovne pogodbe. Svoja prizadevanja v tem pogledu je doslej, žal, vezala na znane revizionistične težnje, proti katerim so se že pred 16 leti današnje članice Male antante zavarovale s skupno zvezo, ki svojega stališča nasproti Madžarski in njenim zahtevam, v kolikor bi jih ta hotela uresničiti na lastno pest, ni nikdar spremenila. Nikdar pa tudi ni bila nasprotna pogajanjem za mirno ureditev vseh visečih vprašanj med njo, odnosno njenimi članicami in Budimpešto.

Razvoj v to smer so v zadnjem času

ZA HULLOM JE POVZDIGNIL SVOJ GLAS ŠE ROOSEVELT

Velik Rooseveltov govor v Kingstonu — Zedinjene države bodo branile svoje interese tudi onstran oceanov

London, 19. avg. A. Reuter poroča iz Kingstona ob Ontarijskem jezeru v Kanadi: Ob priliki svoje promocije za častnega doktora tujaknjega vsučilišča je imel predsednik Zedinjenih držav Roosevelt govor, v katerem je poudarjal prijateljstvo med Zedinjenimi državami in Kanado, kakor tudi njuno kulturno povezanost. Med drugim je dejal: Zedinjene države ne bodo držale križem rok, če bi kaka tuj država grozila Kanadi. Kanada in Zedinjene države imajo skupno civilizacijo in kulturo, ki nimata nikakih državnih mej. Ne morem prepovedati svojim narodom, da imajo boljše mišljenje o kakem sistemu vladavine, kakor pa o drugih sistemih. Mi v Ameriki nismo več, kakor nekdanj od oddaljenem kontinentu in tudi nismo zavarovani pred mednarodnimi viharji z one strani oceana. Ne moremo trditi več, da nam ti viharji ne bi mogli kaj škodovati. Zdaj smo tudi mi v Ameriki postali predmet velikega zanimanja vseh generalstov in vseh središč za propagando z druge strani oceana. Naše gospodarstvo, naša trgovina in industrija in naša vojaška sila ter sila mornarice so napravili iz nas činitelji življenjskega pomena za svetovni mir brez ozira na to, ali si želimo, ali pa ne želimo igrati to vlogo. K sreči moremo

mi in vi v Kanadi z vedrim čelom gledati nasproti vsem možnostim, ker se zavedamo, da ne bomo opustili nikakega sredstva kakršnekoli vrste, ki bi nam omogočilo doprinesei kaj za udržitve svetovnega mira. Pa tudi, če pri tem ne bomo uspeli, se bomo mogli vsaj tolažiti s tem, da bo ameriška polobla v vsaki priliki silna trdnjava za obrambo civilizacije.

V svojem odgovoru na Rooseveltov govor je predsednik kanadske vlade Mackenzie dejal, da je kanadski narod globoko hvaležen za izraze medsebojnega prijateljstva in za dobro voljo, ki jo je pokazal predsednik Roosevelt. Dodal je še, da mu je za to hvaležna ne samo Kanada, temveč tudi ves danes tako vznemirjeni svet.

Odmev v Ameriki

Washington, 19. avgusta AA. (DNB). Glede govora, ki ga je imel predsednik Zedinjenih držav Roosevelt včeraj v Kingstonu, pravijo v tujaknjih političnih krogih, da je v njem še več povedal, kot zunanji minister Hull v svojem torkovem govoru. Roosevelt je zagotovil svojo nemerjano oboroženo pomoč v primeru, če bi bila Kanada napadena ter poudaril tudi ameriške interese glede Aljaske, kjer je

treba zgraditi avtomobilske ceste, letališča in druge vojaške objekte. Ameriški politični krogi namreč smatrajo, da sovražnik verjetno ne bi napadel dobro utrjenih Havajskih otokov, temveč bi se poskušal izkrcati na Aljaski. Ker vodi pot na Aljasko preko Kanade, morajo Zedinjene države za zgraditev velike, strateško važne ceste, dobiti dovoljenje od Kanade. Čisto jasno je, da je Roosevelt v svojem včerajšnjem govoru mislil tudi na to.

»NewYork Herald« piše: Dogodki v Evropi postajajo resni in čas je že, da ameriški narod privede evropske narode na trdnjšo podlago, kakor pa je ona, na kateri se vodi današnja politika.

... in Italiji

London, 19. avgusta. A. (Reuter) Londonsko časopisje se bavi z govorom, ki ga je imel Roosevelt v Kingstonu, ko je bil na svečan način izročen prometu mednarodni most med Kanado in USA. »News Chronicle« smatra, da bi obljube Rooseveltove glede Kanade, ki so izraz ameriškega javnega mnjenja, kakor tudi govor Cordella Hulla, utegnile imeti pomembne praktične posledice. »Daily Express« pi-

še, da ta govor pomeni, da mora USA voditi svetovno politiko. Če se Roosevelt posreči dobiti odobrenje ameriškega naroda za svojo politiko, in če se Amerika odloči, da posreduje v Evropi, bi moral angleški imperij znova razmisliti svojo politiko.

»Daily Mail« pravi, da si Angleži ne smejo delati nobenih utvar, ker Rooseveltova izjava še nikakor ne pomeni, da je ameriški narod zapustil načelo nevmešavanja v dogodke na drugih kontinentih. in Italiji

... in Italiji

Rim, 19. avgusta. AA. Italijanski tisk je zavzel rezervirano stališče do govora predsednika Roosevelta, ki ga je imel v Kingstonu. Nekateri listi, med njimi »Popolo di Roma« so sploh zamočali ta govor in ne prinašajo o njem niti najmanjše beležke. »Messaggero« se samo posredno bavi s tem govorom in z odobravanjem, ki ga je ta govor doživel na Angleškem.

»Popo di Roma« zavrača angleško mnenje, da pomeni ta govor izraz solidarnosti Zedinjenih držav z Anglijo. Po njegovem mnenju je Roosevelt s tem govorom le znova potrdil Monroeovo doktrino in vzel v zaščito ozemlje, ki je bilo do sedaj pod zaščito Anglije. V primeru vojne lahko rodi to stališče Roosevelta zelo dalekosežne posledice. Računajoč z zaščito Zedinjenih držav, se lahko zgodi, da bo Kanada nekega dne izjavila, da ne priznava več nobenih obveznosti glede Evrope in da je tudi ne več stališče, ki ga v tem pogledu zavzema Anglija.

Nova Francova ofenziva

Na Ebru so frankovci začeli novo ofenzivo velikega obsega — Republikanci se ogorčeno branijo

Pariz, 19. avgusta. br. Posebni dopisnik Havasa poroča, da so danes oživele borbe na vseh španskih frontah. Do ogorčene bitke je prišlo na fronti pri Gandesi, kjer že ves dan traja hudo medsebojno obstreljevanje z menajočimi se napadi. Tu je zbral general Franco svoje najboljše čete in izgleda, da namerava na tem odseku otvoriti svojo novo ofenzivo. Posebno hude borbe se razvijajo na okoliških višinah, čijih posest je velike strateške važnosti. Republikanci, ki so sedaj v posesti teh višin, so vse napade frankovcev uspešno odbili. Na vzhodni fronti so začeli frankovci danes močno obstreljevati republikanske postojanke. V boj je poseglo tudi letalstvo, vendar pa se je republikancem z veliko požrtvovalnostjo posrečilo zavrniti vse napade in ohraniti svoje postojanke. Tudi na odseku pri Teruelu so republikanci odbili napade frankovcev in uničili več njihovih letal ter zaplenili pet tankov. Na Ebru se prav tako razvija večja bitka.

Frankovci so danes zopet bombardirali neki angleški parnik 15 milj vzhodno od Barcelone. K sreči pa parnik ni bil zadet.

Burgos, 19. avgusta. v. Po najnovejših vesteh s front izgleda, da je skupina generala Jague, ki jo tvorijo po večini marokanske čete, pričela danes veliko ofenzivo na fronti ob Ebru. Zjutraj ob 7. se pričelo hudo topniško obstreljevanje republikanskih postojank, ki je trajalo nad dve uri. Nato je sledil letalski napad, pri katerem je sodelovalo skoraj vse razpoložljivo letalstvo generala Francia. Letala so zasula z bombami vse postojanke republikancev in njihovo zaledje, da so na ta način pre-

prečila pritegnitev rezerv in dovoz municije. Nato so se ves dan vrstili napadi in razvijale ogorčene borbe, ki trajajo z nezmanjšano silo ves dan. Podrobnih vesti o poteku teh operacij še ni.

Z novo ofenzivo hočejo francovci pregnati republikance z desne obale Ebra. Borbe, v katere so posegli tudi številni tanki, so tako po obsegu fronte, kakor po številu čet in številu letal in tankov, ki jih uporabljajo, največje, kar jih je bilo zadnje mesece. Republikanci se sicer ogorčeno branijo, vendar pa se zdi, da njihove moči že popuščajo.

Francov odgovor nezadovoljiv

London, 19. avgusta. h. Angleška vlada je končno v posesti izvlečka odgovora generala Francia na predloge londonskega odbora glede umika tujih prostovoljcev in glede poostitve kontrole na vseh španskih mejah. Ze ta izvleček iz odgovora dokazuje, da je stališče, ki ga je zavzel general Franco, nezadovoljivo. Angleška vlada bo počakala, da dobi celotno besedilo Francovega odgovora in bo nato zavzela svoje stališče. Ze sedaj pa naglašajo, da je odgovor generala Francia docela negativen.

Kakor poroča »Times« bo najbrže še noč objavljeno izvleček iz odgovora generala Francia na predloge glede umika tujih prostovoljcev iz Španije. Lord Halifax je imel daljši razgovor z ruskim poslanikom Majskim, ki se je pravkar vrnil s svojega dopusta iz Moskve. Razpravljala sta o položaju na Češkoslovaškem in o španskem problemu.

Japonska mobilizira že drugo rezervo

Vojna na Kitajskem zahteva vedno večje žrtve

Tokio, 19. avgusta. v. S sklepom vlade so danes stopile v veljavo določbe zakona o mobilizaciji naroda, ki predvidevajo vpoklic dijakov medicine in farmacije. Vojni minister je izdal odlok, da se morajo pripraviti za vpoklic tudi vsi pripadniki druge rezerve.

London, 19. avgusta. br. Po poročilih Reuterja iz Hankova, ki jih potrjujejo tudi kitajski poslaniki, so Kitajci danes na desnem krilu fronte pri Kiangfuju po hudi borbi sdbili napad japonskih čet in jih prisilili k umiku. Kitajci so na ta način znatno izboljšali svoje postojanke, ob enem pa zajeli bogat vojni plen. Japonci so jim morali prepustiti mnogo topov in velike zaloge vojnih potrebščin. Letalski napad Japoncev na Čangčov je bil odbit in so Japonci izgubili tri bombnike. Pač

pospešili nekateri važni srednjeevropski in drugi dogodki. Optimisti ne prikrivajo celo možnosti, da utegne Bled položiti temelje popolnemu sporazumu med Madžarsko in državami Male antante po zgledu solunskega sporazuma med Bolgarijo in Balkansko zvezo z dne 31. julija. Kakšno so po našem mnenju dejanske dispozicije za tak sporazum, smo označili že v včerajšnjem uvodniku. Vprašanje je tako tesno povezano s splošno evropsko politiko, zlasti politiko veselil, da ga od nje ne moremo ločiti. Na Bledu zbrani državniki se bodo gotovo zelo zanimali za poset madžarskih državljanov v Nemčiji, kakor se bodo v Berlinu zanimali za blejske razgovore. To pa dopušča za sedaj razna uganjanja, ki se vanje ne želimo spuščati. Izražamo samo željo, da bi bila miroljubna prizadevanja Male antante čimprej zares nagrajena s sporazumom z Madžarsko, ki bi gotovo predstavljal

izredno važen doprinos k pomirjenju v tem predelu Evrope.

Samo po sebi se razume, da bodo zunanji ministri Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije tudi to pot, kakor na vseh dosedanjih konferencah, skupno premotrlili vse evropski in svetovni položaj, še posebej seveda tudi položaj v srednji Evropi, ki je s sudetsko krizo nedvomno močno poslabšan v primeru z onim ob zadnji konferenci v Sinaji. Trdno se nadejamo, da bo Mala antanta tudi v tem pogledu ponovno manifestirala skladnost svojih mnenj in stališč in se tako še enkrat izkazala kot važen činitelj, mimo katerega v svojih srednjeevropskih računih nihče ne bo mogel. Mala antanta je bila doslej že večkrat pokopana, toda še vselej se je v takih kočljivih trenutkih izkazala še prav posebno vitalna in močna. Niti za trenutek ne dvomimo, da bo tak tudi rezultat sedanjega blejskega zasedanja.

Čsl. vlada je že dokazala željo po sporazumu

Imenovanje več Nemcev na vodilna mesta v državni upravi na Češkoslovaškem

Praga, 19. avgusta h. Lord Runciman je danes dopoldne obiskal ministrskega predsednika dr. Hodžo. Pri tej priliki je seznanil predsednika vlade s svojimi vtisi s prvega sestanka s Henleinom in ga obvestil o poteku razgovorov, ki jih je imel z zastopniki sudetsko-nemške stranke na gradu Rottenhaus. Ministrski predsednik dr. Hodža je pri tej priliki obvestil lorda Runcimana o imenovanju nemških uradnikov na vodilna mesta na vseh področjih državne uprave. Komunikacije, ki ga je o tem izdala mislija lorda Runcimana, tolmačijo v političnih krogih kot priznanje lorda Runcimana češkoslovaški vladi, ki je s tem ponovno dokumentirala svojo dobro voljo in pripravljenost za sporazum.

Ob 17. se je sestal ministrski svet, na katerem je ministrski predsednik dr. Hodža poročal o najnovejšem razvoju političnega položaja. Na dnevnem redu so tudi administrativni ukrepi, da se prepreči slični dogodki, kakor so se odigrali včeraj v Mostu. Nadalje pripravila vlada poseben zakon za zaščito valute, ki določa stroge kazni za tihoštapstvo deviz in valut. Dr. Hodža odpotuje jutri v Ružomberk, kjer bo prisostvoval pogrebu patra Hlinke.

Danes dopoldne so zastopniki sudetsko-nemške stranke konferirali s štabom lorda Runcimana.

Komunikacije Runcimanove misije

Praga, 19. avgusta h. Misija lorda Runcimana je izdala danes naslednje poročilo: Lord Runciman je prejel od ministrskega predsednika dr. Hodže obvestilo, da bo imenovan v prihodnjih 14 dneh v poštini upravi več vodilnih uradnikov nemške narodnosti. Tako bodo Nemci poštini predstojniki v Podmokli, Ašu, Rumborgu, Boru, Češki Lipi, Zatecu in Falknovu, podpredstojniki pa v Čeških Velenicah. Prav tako bodo imenovani nekateri nemški uradniki pri poštini direktorjih v Opavi in Brnu. V politični upravi bodo v prihodnjih dneh imenovani za okrajne glavarje v Ašu in Trutnovu upravni uradniki nemške narodnosti. Tudi v dveh drugih glavarstvih bo imenovanih več nemških uradnikov. Na prihodnji seji ministrskega sveta bo postavil minister za pravosodje predloge glede imenovanja nemških sodnikov pri sodiščih in bo med drugimi imenoval Nemec za predsednika okrožnega sodišča v Hebu. Prav tako bodo tudi v področju železniške in finančne uprave v kratkem imenovani na nekatera vodilna mesta uradniki nemške narodnosti.

Na koncu komunikacije izraža lord Runciman ministrskemu predsedniku dr. Hodži zahvalo za to sporočilo.

Zakaj je šel Runciman k Henleinu in ne narobe

London, 19. avgusta. h. Praški dopisnik »Manchester Guardian« poroča, da je v češkoslovaških krogih izzvala veliko nevoljo okolnost, da se sestanek med Runcimanom in Henleinom ni vršil v Pragi, marveč je lord Runciman sledil vabilu Henleina in se sestal z njim izven Prage. V okolici lorda Runcimana naglašajo, da je storil lord Runciman to zaradi tega, da bi napravil konec večnemu nezadovoljstvu sudetskih Nemcev in zaradi tega ni gledal na prestižno stran.

Češke kroge pa je zelo presenetilo dejstvo, da je bila na gradu Rottenhaus navzoča tudi znana princesa Stefaniya Hohenlohe, rojena Richter, ki je znana propagatorica narodnega socializma in ki podpira tudi razne misije kapetana Wiedemanna. Njena prisotnost pri razgovorih lorda Runcimana z zastopniki sudetsko-nemške stranke je izzvala v praških kro-

gih veliko nezaupljivost. List omenja tudi demonstrativen nastop Nemcev, ki so pred gradom Rottenhaus, pa tudi na poti iz Prage do tega gradu, na več krajih postavili svoje SS-oddelke, ki so lorda Runcimana demonstrativno pozdravljali s hiterlejskim pozdravom. Dopisnik lista opozarja tudi na to, da zavzema sudetsko-nemška stranka napram vsem predlogom čsl. vlade že od vsega začetka popolnoma brezkompromisno stališče, čeravno so predlogi čsl. vlade tako dalekosežni, da iz temeljev spreminjajo strukturo države. Vodstvo sudetsko-nemške stranke vztraja na tem, da morajo sudetski Nemci dobiti popolno teritorialno samostojnost in vrhu tega še proporcionalno zastopstvo v centralni vladi. Ne sme pa se pozabiti, naglašajo dopisnik dalje, da sudetsko-nemška stranka ni nikak reprezentant kake narodnosti, marveč politična stranka, enako kakor vsaka druga politična stranka v češkoslovaški republiki. Glavna naloga lorda Runcimana obstoja sedaj v tem, da kot nepristranski in avtoritativni posredovalec čim bolj zmanjša nevarnost eksplozivne situacije.

Vprašanje Henleina

London, 19. avg. h. »Daily Express« poroča, da je lord Runciman pri sestanku vprašal Henleina, ali namerava sudetsko-nemška stranka vztrajati pri svojih avtonomističnih zahtevah, ki jih čsl. vlada in čsl. javnost odklanja kot popolnoma nesprejemljive. Henlein je na to vprašanje odgovoril pritrdilno.

Najboljši vtis v Londonu

London, 19. avg. h. Današnji večerni listi objavljajo na prvem mestu vest o imenovanju Nemcev na vodilna mesta v državni upravi na Češkoslovaškem, ki je napravila v londonski javnosti najboljši vtis in jo tolmačijo kot nov dokaz upravljalnosti češko-slovaške vlade ter je še povečala optimizem, s katerim presojajo angleški uradniki krogi položaj na Češkoslovaškem. Listi pri merjajo s tem nepopustljivost sudetsko-nemške stranke in opozarjajo na to, da sudetsko-nemška stranka sprito tolikih kontradikcij, ki jih je že dala češkoslovaška vlada, ni še nikdar popustila, marveč vztraja, ki ji jih je že dala češkoslovaška vlada, še nadalje pri svojem popolnoma negativnem stališču.

Prezident dr. Beneš optimist

Bruselj, 19. avg. AA. (DNB). V razgovoru, ki ga je imel prezident Češkoslovaške republike dr. Beneš z dopisnikom časopisa »Independance Belge«, je dr. Beneš izjavil: Pripravljen sem, da bi mogel ohraniti v Evropi mir. Vse bom poskusil, da se mi to posreči. Jaz osebno bom storil vse, kar se da storiti; še vedno upam, da ne bo vojne, ker sem prepričan, da se je vojni možno vedno izogniti.

Glede razgovorov, ki zdaj potekajo v Pragi, sem prepričan, da bo poslanstvo lorda Runcimana rodilo dobre uspehe.

Zatvoritev čeških šol na Dunaju

Praga, 19. avgusta. h. Kakor poročajo z Dunaja, je deželni šolski svet na Dunaju odredil, da se mora s šolskim l. 1938/39 zapreti prvi razred vseh čeških šol na Dunaju. Odlok se nanaša brez izjeme na vse češke šole, ne glede na njihov tip in je merodajen samo učni jezik. Pričakovati je, da bodo slični odloki izdani tudi glede šolstva drugih narodnih manjšin v nekdanji Avstriji.

Sestanek Male antante

Veliko zanimanje mednarodne javnosti za sedanje zasedanje zunanjih ministrov Male antante na Bledu

Bled, 19. avg. p. Bled je ves v pripravi za nedeljski sestanek zunanjih ministrov držav Male antante. Za letošnje zasedanje sveta Male antante je očitno zavladovalo po vsej Evropi veliko zanimanje. O tem pričajo tudi izredno veliko število tujih novinarjev, ki so se tudi zbrali na Bledu. Posebno pozornost posvečajo konferenci italijanski listi, ki so poslali na Bled poleg drugih dva svoja posebna poročevalca Maria Nordia iz Trsta in Tita Russa iz Rima, ki bo razen »Giornala d'Italia« informiral tudi turinsko »Stampo«. Grški tisk bo na Bledu zastopal narodni poslanec Zarifis. Prišli so tudi novinarji iz Nemčije in zapadnih evropskih demokratskih držav. Agencija Havas zastopa znani publicist Ocuturier.

Glavni kader poročevalcev pa bodo vsi tisti predstavniki jugoslovenski, češkoslovaški in rumunski novinarji. Češkoslovaška novinarska organizacija prispe na Bled nocoj, rumunska jutri dopoldne. Takoj po njenem prihodu na Bled se bo pričelo zasedanje Male antante tiska. Jutri dopoldne bo svečana otvoritvena seja. Delo se bo

zvečer nadaljevalo v odborih. Dopoldne se bodo vse tri novinarske delegacije po vpisu v dvorane knjige na Brdu zbrale k skupnemu kosilu v Kranju. Zvečer jim priredi direktor Presbira dr. Kosta Luković svečan banket na Bledu. V nedeljo dopoldne bo zasedanje tiskovne Male antante zaključeno, nakar se bodo novinarji treh zaveznih držav odpeljali v Bohinj, kjer bodo imeli skupno kosilo. Popoldne bodo napravili izlet do Savice, zvečer pa jim priredi lovsko večerjo pri Petranu na Bledu.

V stike z državni Male antante bodo novinarji prišli bržkone v ponedeljek, ko jim bo v vili »Zlatorog« sporočen komunikacije o konferenci.

Ministrski delegaciji prispeja iz Prage in Bukarešte na Bled jutri zvečer odnosno v nedeljo dopoldne. Rumunska delegacija bo sestavljena iz zunanjega ministra Comnana, polnomočnega ministrov Concesca, Creciana in Bossija ter šefa kabineta Cincirasa, češkoslovaška pa iz zunanjega ministra dr. Kamila Krofite, eksperto Dietricha, Šroma in Reiserja ter šefa kabineta Jina in tajnika Müllerja.

Runcimanova misija — diplomatsko sredstvo

Praska revija »Přítomnost« objavlja članek znanega češkoslovaškega publicista Peroutke o Runcimanovi misiji. Avtor poudarja med drugim: Glavna Runcimanova naloga nikakor ni, da poišče kakršnokoli resnico v češkoslovaškem vprašanju, temveč zasleduje kot glavni namen pridobitev na času za vse, ki so spoznali, da so zašli v slepo ulico. Ta naloga je bila Runcimanu zaupana — kakor lahko sklepamo po različnih znakih — s pristankom nemškega kancelarja, kajti Nemčija, ki bi z Runcimanovo misijo ne bila zadovoljna, bi se proti njej čisto drugače postavila kakor se je v resnici. Izključno je to tudi, da bi London, ki računa z nemško ljubeznivostjo glede njenega vplivnega območja, storil ta korak brez vedno.

sti Berlina. Runcimanu se v ostalem ne mudi. Kake posebne čarovne formule za spravo med Čehi in Nemci gotovo ne bo iznašel, četudi bi morda leta prebil v Pragi. V bistvu gre samo za nekak provizoričen kompromis s težnjo »Dranga nach Osten«. Oni, ki so Runcimano poslali v Prago, poznajo osebno prav dobo vsa dejstva, ki naj jih sedaj proučuje lord Runciman. Za razumevanje ozadja sodnih zahtev pač ne bi bilo potrebno potovanja iz Londona v Prago. Runcimanova misija je potemtakem samo pomožno, diplomatsko sredstvo, ki je svedo dragocenega pomena kajti brez Runcimanove navzočnosti v Pragi bi bil mesec avgust najbrž nekoliko bolj nemiren.

Prevoz Paunkovičevega trupla v domovino

Maribor, 19. avgusta.

Krsta z zemskimi ostanke pokojnega brata Djure Paunkoviča, drugega podstaroste Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, je prispela v Maribor danes dopoldne ob 8.40 z dunajskim potniškim vlakom. Ob prihodu je zdravstveni referent pri tukajšnjem sreskem načelnstvu dr. Jurčič skupno s sreskim načelnikom za Maribor levi breg dr. Šiško opravil formalni pregled v smislu predpisa. Vož št. 145.084 nemških železnice, v katerem je bila krsta pokojnega Djure Paunkoviča, pripravljena v leseni zaboji, so po pregledu odklopili in ga priklopili potniškemu vlakcu, ki je zapustil Maribor ob 9.15.

Na mariborskem kolodvoru se je pred prihodom dunajskega vlaka zbralo številno zastopstvo mariborskega sokolstva v krogih. Zbralo se je tudi drugo občinstvo, ki je iz današnjega »Jutra« izvedelo za prevoz trupla skozi Maribor. Navzoči so bili zastopniki mariborske sokolske župe z župnim podstarostom br. Prelogom in br. Mastnakom, nadalje predstavniki matičnega Sokola s starostrom br. Fornazaričem, nadalje zastopniki jezdnega oddelka Sokola Maribor I., Sokola Maribor II., III. in IV.

Po priklopu voza našemu potniškemu vlakcu so se odprla vrata z belim križem označenega voza. Zastopnika mariborske sokolske župe sta položila v voz krasen venec mariborske sokolske župe. Zastopstvo mariborskega sokolstva v krogih se je razvrstilo na peronu pred železniškim vozom z zemskimi ostanke br. Paunkoviča. Starosta matičnega Sokola br. dr. S. Fornazarič je stopil pred odprti železniški voz in je v prisrčne, izbrane poslovne besede zaje naslednje misli: »Dragi brat Djura! Ko si nas peljal po zlati Pragi, kjer se je v vsem veličastju razodela

moč sokolstva, njegova volja do življenja in borbenosti, si bil še ves poln življenja in zdravja. Nikdo ni tedaj slutil, da se bliža konec Tvojemu življenju. Morda so ravno ob prekipenju veličasti in lepoti pravih dni opesale Tvoje življenjske moči. Mrtev se vračša v domovino, ki si jo tako zelo ljubil. Obmejno sokolstvo polaga na Tvojo krsto venec v znamenje bratske zvestobe in hvaležnosti. Ko se vračša v domovino, te v nemi bolečini spremljajo naša sokolska srca. Slava Ti, brat Djura!»

Sokoli v kroju so skupno z ostalimi občinstvom vzklonili trikrat: »Slava!« Zaprla so se vrata železniškega voza in točno ob 9.15 se je jel vlak pomikati proti Celju. Sokoli v krogih so s strunim pozdravom izkazali velikemu pokojniku poslednjo čast. Starosta mariborskega matičnega Sokola br. dr. Fornazarič in podnačelnik br. Primc sta pospremila zemске ostanke br. Paunkoviča do Celja kot zastopnika našega obmejne sokolstva, ki je danes na tako toplem in priščem način izkazalo zaslužnemu, velikemu Sokolu poslednjo čast.

Celje, 19. avgusta. Krsto s truplom Djure Paunkoviča so peljali ob 11. dopoldne z osebnim vlakom skozi Celje. Na kolodvoru se je poklonilo poklonila deputacija celjskega Sokola.

Zagreb, 19. avg. o. Ob 14. so prispeli zemski ostanke pokojnega II. podstaroste Saveza SKJ v Zagreb. Na postaji so se pred krsto poklonili sokolski praporci, godba pa je intonirala žalostno. Na krsto je bilo položeno več vencev. Dr. Gavrančič je v svojem govoru obeležil velike pokojnikove zasluge za sokolsko stvar. Ob 19. je bil vaгон priklučen vlakcu, ki je odrzel proti Beogradu.

Nadaljevanje lahkoatletskega prvenstva

Včerašnji drugi dan je dal prve štiri državne prvake, in sicer Krevsa (Prim.) v steeple-chesu na 3000 m, Pieterška (P.) na 400 m zapreke, Belasa (Marathon, Zagreb) v hoji na 50 km in Polaka (P.) v desetboju.

Ljubljana, 19. avgusta. Drugi dan lahkoatletskega državnega prvenstva je prinesel razen nadaljevanja desetboja še tri točke posameznikov. V desetboju je z dosti slabim rezultatom postal državni prvak Polak (Primorje) pred svojim klubskim tovarišem Koscem. Dva tekmovalca sta pri zadnji točki odstopila in so zato desetboju končali le 4 atleti. V hoji na 50 km je nastopil samo Belasa (Marathon, Zagreb) in je bil seveda državni prvak. Kakor ta panoga je bil tudi steeple-ches na 3000 m prvič na sporedu državnega prvenstva in sploh prvič v Jugoslaviji. Zmagal je premočno Krevs (Primorje). V tekni 400 m z zaprekami je postal državni prvak favorit Pieteršek (Primorje). 3000 m steeple ches: Ta panoga obstoji iz 4 običajnih in ene naravne zapreke, ki jo tvori 366 cm dolg in širok jarek napolnjen z vodo. Pred jarkom je 91,5 cm visoko bruno, ki ga je treba preskočiti. Pri današnjem tekmovanju v jarku ni bilo vode. Te zapreke je bilo treba preteči sedemkrat. Krevs je takoj prevzel vodstvo in ga obdržal do konca ter je med 4 tekmovalci zmagal sigurno v razmeroma dobrem času.

1. Krevs (P) 10:15.4, 2. Srakar Iv. (P) 10:46.4, 3. Kien (P) 10:47.8, 4. Glonar (III-rja) 11:07.2.

400 m zapreke: Na startu so se javili samo 4 tekmovalci in zato predveta ni bilo ter je bil takoj finale. Od vsega začetka sta vodila Pieteršek in Škušek, ki sta zmagala z velikim naskokom. Pieteršek je v finalu sigurno zmagal. Čas je povprečen.

1. Pieteršek (P) 57.8, 2. Škušek (P) 59.5, 3. Banšček (PSK) 64.2, 4. Ferkič (Slavia, Vojak) 68.2.

Hoja 50 km: Ob 13.45 je odrinil na dolgo pot do Kranja in nazaj edini tekmovalca Belasa (Marathon, Zagreb). Vrnil se je, ko so desetbojci skakali ob palici, malo po 19. uri. Dosegel je čas 5:26.52.

Desetboj: Polak, ki je že včeraj vodil

s skoraj 300 točkami, je tudi v prvi današnji disciplini, teku čez zapreke na 110 m, dosegel najboljši rezultat. V metu diska je bil najboljši Smejda s 36.92 m, ki pa pri skoku ob palici ni mogel preskočiti niti prve višine in je ostal brez točke. Smejda in Petrušić v zadnji točki, teku na 1500 m, sploh nista vedel nastopila in zato ne štejeta v plasmanu za desetboj. V skoku ob palici sta bila enaka Kosce in Bulgavi, ki sta preskočila po 3 m. V metu kopja je seveda zmagal Smejda, toda z zanj dosti slabim rezultatom 50.09 m. Po metu kopja je Kosce prehitel Polaka in je vodil s 4006 točkami, točno 30 več kakor Polak. Odločitev je prinesla zadnja točka. Kosce se je ves čas držal Polaka, toda ta je bil v finalu znatno boljši in je zmagal za 35 m razlike oziroma 6 sekund, kar je zadostovalo za končno zmago. V ostalem pa so bili rezultati zelo slabi.

1. Polak (P) 4758 točk, 2. Kosce (P) 4685, 3. Hlade (Zel. Mrb.) 4500, 4. Bulgavi (Zel.) 4105.

Met kopja se je začel, ko je bil že polmrak, zadnja točka desetboja, tek 1500 m, pa je bil v popolni temi in se je današnji spored končal po 20. uri.

Tekmovalci se bo nadaljevali danes popoldne ob 17. Današnji spored obsega že glavne in finalne točke olimpijskega sporeda, in sicer skok ob palici, met diska, tek na 100 m, tek na 400 m, tek na 1500 m, met kopja, skok v daljino in stafeto 4x100 metrov.

Vstopnina je propagandno nizka; za vse dneve pa so vstopnice v predprodaji pri tv. Baragi v nebotičniku po din 20 za sedeže, po din 10 za stojališča in po din 6 za dijakke (z legitimacijo) in vojaške.

Chamberlain na oddihu

London, 19. avg. (AA). Ministrski predsednik Chamberlain je danes odpotoval v Chequers, kjer bo ostal do ponedeljka.

Beleške

„Slovenčeva“ izmotavanja

Zadnjič smo pozvali »Slovenca«, naj pove, zakaj je izpadla iz imena Ljubljanske akademije znanosti označba »Slovenska«. Namesto stvarnega odgovora na to vsekakor zanimivo vprašanje nas je po stari navadi zopet enkrat nagнал z unitarističnimi integralnimi Jugoslovenci ter pogled staro laž, da so bili jugoslovenski nacionalisti proti ustanovitvi Akademije znanosti v Ljubljani. V dokaz je objavil izvešček iz govora senatorja dr. Angjelinoviča, ki naj bi po njegovi razlagi protestiral proti ustanovitvi Akademije znanosti v Ljubljani. Kdor je prečital ta izvešček, se je lahko prepričal sam na svoje oči, kako znajo v Kopitarjevi ulici izmaliti pravi smisel povsem jasnega govora. Pri tem pa so vsespodje previdno zamočili govor in izvajanja enega izmed najbolj uglednih ideologov JRZ in najodličnejšega člana kluba senatorjev JRZ, spoštovanega gospoda dr. Iva Vojnoviča, ki je bil glavni govornik svojega kluba. V svojem govoru se je dotaknil tudi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani ter dejal, da Jugosloveni potrebujemo samo eno Akademijo znanosti, ki naj bi imela svoj sedež v Zagrebu. Ta akademija naj bi imela tri sekcije: slovensko, hrvatsko in srbsko, ki bi skupaj predstavljale znanstveno in umetniško vrednost, kakršne še dolgo ne bo mogla predstavljati niti beogradska Srpska, niti zagrebška Jugoslovenska in ne nova Ljubljanska Akademija znanosti in umetnosti.

Proti temu govoru ni takrat protestiral niti senator Smodej, niti njegovi slovenski kolegi, kljub temu, da jih je ravno senator dr. Angjelinovič prav prijateljsko in ljubeznivo opozoril na ta izvajanja in jih vprašal, kako jih je mogoče spraviti v sklad s tendenci izpadi »Slovenca« proti njegovemu govoru. Gospodje so molčali in z njimi tudi cela Kopitarjeva ulica, ki se še do danes ni upala črtniti niti besedice protesta proti izvajanjem svojega prvega govornika v kr. senatu.

Ze zadnjič smo gospode opozorili, da bi jim bila slovenska javnost mnogo bolj hvaležna, če bi pojasnili pravo ozadje marsikaterega dogodka zadnjih dni, namesto da pogrevajo svoje stare laži in obrekovanja. Ker pa jim to očitno ne prija, jih pozivamo, naj vsaj povedo, dali so na stališču, da smo Jugosloveni en narod na načelu narodnega edinstva, ali pa trije narodi z narodno in politično individualnostjo z vsemi k temu pritikaajočimi prilastki. Bilimo se resnim časom, v katerih bo treba jasna načela zastopati z jasnimi pogledi in zato je sedaj že 12. ura, da gospode povedo, da li so za slovensko narodno individualnost, ali pa za jugoslovenski unitarizem, slonč en na načelu narodnega in državnega edinstva, kakor so voditelji in ideologi JRZ.

„Kočevski Slovenec“

Za dekanom Matijo Škrbecem in župnikom Andrejem Križmanom je prišel izdati sedaj svoj list tudi dolnjevaški župnik Karel Škulj, bivši narodni poslanec. Novi list bo izhajal v Kočevju z imenom »Kočevski Slovenec«. V uvodu vabi na »Slovenski dan v Kočevju«, ki bo na angelsko nedeljo 4. septembra pod pokroviteljstvom notranjega ministra dr. Korosca. Namen tabora je privedi kočevski otek »sklop slovenskega in jugoslovenskega duhovnega občestva«. List pravi, da je bila do sedaj »Kočevska prepuščena svojemu usodi, čemur se mi zelo čudim, saj je ravnal in še ravna njena pota sam prečisti gospod župnik Karel Škulj že skozi dolga leta sem.

V listu se je oglašil tudi njegov glavni urednik in direktor France Radešček, ki pravi, da je bil ob rojstvu »krfske deklaracije«, ki je bila nasledek majniške deklaracije. Ko ne bi bilo Jugoslovenskega kluba in njegovega načelnika dr. Antona Korosca, ki je z dr. Janezom Ev. Krekom dal temelje Jugoslaviji z majniško deklaracijo leta 1917, bi danes ne bilo Jugoslavije. To je nepobitno zgodovinsko dejstvo, pa naj je to komu prav, ali pa ne.

»Kočevski Slovenec« govori tudi o danes zelo pereči temi »slovenskih taborih« in prihaja do zaključka, »da se mrakote, ki so se dolga leta zgrinjale nad našo slovensko domovino, razgubljajo od klincev množic na taborih po vsej Zedinjeni Sloveniji. Naše jedro, trde korenike slovenstva, naše kmečko ljudstvo, je v svoji zavesti nepopustljivo, v svoji veri v Boga in njegovo pravico neomajno, vedno živo za Zedinjeno Slovenijo.«

Pričakujemo, da bo sedaj tudi »Samouprava« ponatisnila vsebino programa slovenskih taborov, o katerih je dosledno poročala, da so veličastne manifestacije slovenskega ljudstva za narodno in državno edinstvo, proti federalizmu in partikularizmu.

Kranjska „Sobota“ ustavljena

»Slovenec« poroča, da je ministrstvo notranjih del pod št. 28.226 z dne 10. avgusta prepovedalo na osnovi čl. 14 zakona o tisku nadaljnje izhajanje tednika »Sobota« v Kranju. Po čl. 14 lahko ustavi notranje ministrstvo izhajanje gotovega lista, če je bil trikrat v enem mesecu zaplenjen.

„Hrvatski dnevnik“ odgovarja „Samoupravi“

Obisk dr. Mačka v Beogradu komentira »Samouprava« na svoj način, kar je povsem razumljivo. Posvetila mu je cele kolone. Med drugim je izrazila tudi sumnjo, da li bodo Hrvati sploh pristali na vsebino kakšnega sporazuma, če bi ga tudi dr. Maček sprejel in podpisal. »Hrvatski dnevnik« miri glavni organ JRZ, naj si ne dela na ta račun nepotrebnih skrbí, češ, »Hrvati bodo vedno pristali na to, kar zahteva dr. Maček«. Dalje odgovarja dr. Mačkov organ tudi na očitke »Samouprave«, da je bil dr. Maček vse preje, kakor takten, ko je pripeljal s seboj svojo telesno stražo in se obdajal z njo, kamorkoli je stopil. »Samouprava« je opislala dr. Mačkovo spremstvo takole: »V dr. Mačkovi neposredni okolici je bilo okoli deset močno razvitih mladih ljudi, ki so drzno ogledovali okoli sebe. Iz čepov so jim kukali Steyer-revolverji najtežjega kalibra. Naravno, da se jim je vse to dovolilo. Ti ljudje so uvedli pri čuvanju dr. Mačka tudi neke mere, ki so bile do sedaj v našem mestu neznane ter v mnogem spominjajo na Dillingerjeve gangstrske metode.«

Učiteljski parlament

XVIII. glavna skupščina JUU v Zagrebu — 18.000 članov — Učiteljska Mala antanta — Vazne socialne ustanove

Danes se bo pričela XVIII. glavna skupščina JUU, Učiteljsko organizacijo štejejo ro njeni izvedbi, notranji organizaciji in po jakosti članstva za najmočnejšo organizirano skupino v Jugoslaviji, saj ima svoje člane v vseh starih šolnih kraljevine. V Zagreb prihajajo že delegati pa tudi ostali udeleženci iz vseh predelov naše zemlje, oddaljenejši seveda popreke, da se malo oddaljeje in si ogledajo beli Zagreb. Mnogi delegati so dopotovali več kakor tisoč kilometrov daleč. V Učiteljskem domu, ki je last sekcije JUU za savsko banovino — sloji na Trgu kralja Aleksandra št. 4 — je vse te dni kar najbolj živahno. Udeleženci lodijo tjakaj po informacije, dobe pa tudi vse potrebne podatke o skupščini, ki bo v dvorani Radničke komore na Krešimirovem trgu. Semkaj prihajajo tudi številni delegati iz Slovenije; mnogi se vračajo domov s počitnice, večina jih je bila na morju in bodo za zavrsetek prisostvovali še glavni skupščini.

Tajniško poročilo 130 strani debela knjiga

Na razpravi ga ne bodo čitali, ker bi zavzelo preveč časa, pač pa bo prišlo v razpravo pred plenum. Izvršni odbor je izdal tajniško poročilo v posebni knjigi velikega formata, ki obsega 130 strani. Knjiga se pričena s celostransko sliko našega mladega kralja Petra II., na naslednji strani pa so fotografije kraljevskih namestnikov. Tekst se pričena z imenikom mecenov, velikih dobrotnikov, dobrotnorov in utemeljiteljev JUU. Med prve mesece šleje kronika JUU blazopokojnega kralja Aleksandra I. Med dobrotniki je omenjena tudi Matica Srpska v Novem Sadu, ki je z večjim zneskom podprla stremljenja našega učitelstva. V leti vrsti je tudi še umrl državnik Nikola Pašić, od Slovencev pa je med dobrotvoril je šolski ravnatelj Anton Gnus iz Dola pri Hrastrniku.

Edinstvo Jugoslavije v praksi kažejo naši učitelji: predsednik je Slovenec Ivan Dimnik, podpredsednik pa Srbinac Todor Dimitrijevič in Hrvat Stjepan Kranjčević. Vodstvo tvori izvršni odbor s predsedstvom, večkrat na leto pa skličejo tudi glavni odbor, kjer so zastopniki iz vseh banovin. Glavni odbor bo pričel razpravo danes v soboto dopoldne in pripravil vse potrebno za prvi sestanek delegacije, ki bo danes popoldne.

Izvršni odbor je imel v zadnjem poslovnem letu po uspehi skupščini v Skoplju 46 sej in je donesol 256 rešenj in odločb. Uprava JUU je dosegla kontakt z ministrstvom prosvete, kjer so bili predstavniki učitelstva večkrat in so tolmačili učiteljske in prosvetne težnje in namere. Pričakovati je zato, da bodo skoro izvedeni predlogi iz učiteljskih vrst. Tekom leta je izvršni odbor na merodajnih mestih večkrat interveniral za svoje člane, poseben izkaz navaja tudi več imen učiteljev iz dravske banovine, ki so tolmačili svoje težnje preko izvršnega odbora JUU.

Kongresna knjiga prinaša v celoti govor predsednika g. Ivana Dimnika ob nedavnem posetu pri ministru prosvete dr. Magarskeviču. Nato sledi poročila o stanju JUU v posameznih banovinskih sekcijah, ki jih je 10, kajti tudi Beograd ima svojo banovinsko sekcijo. Ta članek govori o težavah, ki jih vale na ramena onih članov, ki podarjajo potrebo vztrajanja na stanovski, nepolitični liniji, dočim skušajo njihovi nasprotniki angažirati JUU tudi na političnem področju in v partijske namene.

Učiteljska Mala antanta

Zveza češkoslovaškega učitelstva je sprožila misel, naj bi se osnovala učiteljska Mala antanta. O predlogu naših severnih bratov je razpravljal že glavni odbor in je z iskrenim veseljem pozdravil misel, naj bi učitelstvo Male antante delovalo za skupne vzgojne in prosvetne cilje. Predlog bo iznešen zdaj še pred legalne učiteljske predstavnike. Da prikaže vodstvo JUU sedanje stanje šolstva in prosvete v CSR, je prav te dni izšla lična knjiga »Pedagoška Češkoslovaška«, kjer razpravljajo najbolj vidni pedagoški in stanovski delavci v CSR o stanju šolstva ob dvasletnici lastne države. Uvodno besedo je napisal celo sam češkoslovaški prosvetni minister.

V odstavku o personalnih vprašanjih navaja kronika imena vseh poslancev, ki so razpravljali v narodni skupščini o jugoslovanski šoli in učitelstvu. Omenja tudi naše ožje rojake, narodnega poslanca — učitelja Rudolfa Pleskoviča iz Trbovelj in Albina Komana, narodnega poslanca za ljubljansko okolico.

Materialni položaj

učitelstva, kakor tudi vsega ostalega uradništva ni več skladen z rastočo draginjo. O tem slede v tajniškem poročilu stvarni podatki. Navedeni so tudi praktični primeri z navedbo cen v posameznih krajih naše države. Sedanji službeni prejemki so nezadostni in jih bo treba dvigniti v tistem

Organ dr. Mačka poziva sedaj »Samoupravo«, naj pove, v čem so obstojale »te Dillingerjeve gangstrske metode, ker so bili člani osebnega spremstva predsednika HSS ljudje, ki so vsemu Zagrebu znani kot odlični obrtniki.«

Odbor za nadzorstvo izdatkov iz 6 % investicijskega posojila

Pretekli teden je podpisal finančni minister odredbo o postavitvi odbora za nadzorstvo izdatkov iz 6 odstotnega posojila za javna dela. Za predsednika odbora je postavil upravnika Državne hipotekarne banke, Vojin Djuričić, za odbornike pa Stanislav Josifović, pomočnik ministra za zgradbe, generalni direktor državnih železnic Nikola Djuričić, načelnik ministrstva financ dr. Ljubisa Mikić in intendant polkovnik Ilija Lončarić.

V odboru ni nobenega Slovenca. Zal moramo ugotoviti, da pogrešamo slovenske člane tudi v vseh ostalih novih odborih, ki se postavljajo zadnje čase v zvezi z ustanavljanjem raznih državnih institucij. Omenimo naj samo odbor našega največjega podjetja »Jugočelik«, v katerem bo sigurno mnogokrat govora tudi o posebnih slovenskih interesih, če se pomisli, da živi nekaj desetstot slovenskih ljudi od kovinske industrije.

razmerju kakor naraščajo cene za dnevne potrebe.

V članku, ki je opremljen z dvema slikama, govori poročilo o bivšem predsedniku Prof. udruženja, Radiuju Kneževiću, ki ga je laniška skupščina JUU v Skoplju izvolila za častnega člana. Knežević je bil med najbolj vidnimi boreci za uradniške pravice, žal, da je bil nedavno upokojen, čeprav še nima polne službene dobe in je poln prekipajoče življenjske energije. Učitelstvo se bo vedno rado spominjalo časov, ko je sodelovalo s Kneževićem.

Učiteljski tisk

Centrala izdaja za svoje članstvo več listov. V dravski banovini izhajajo Učiteljski tovariši, pedagoško glasilo Popotnik in Prosveta, ki so obvezni listi za vse članstvo. Mimo tega izdajajo Slovenci še Naš rod in Mladinsko matice. Hrvatje so pričeli tekmo letošnjega leta izdajati posebno stanovsko glasilo Hrvatski učiteljski dom, Centrala pa izdaja Narodno prosveto, kjer pa naročilo ni obvezno. Pedagoško glasilo »Učitelj« razpravlja o pedagoških vprašanjih in posveča posebno pažnjo tudi socialnim problemom. Beogradska centrala izdaja še poseben mladinski mesečnik Jugoslovenec, ki izhaja v 23.000 izvodih, mladinske knjige pa izdaja tudi beogradska Omladinska matice, odsek JUU.

Učitelstvo se zaveda, da je dobro izveden tisk najboljšo orožje vsakega stanu in poudarja, zato posvečajo razvoju tiska vso potrebno pažnjo. Čujejo se predlogi, naj bi se uvedla splošna obveznost na centralno glasilo Narodno prosveto. Tak predlog je zastopal že svoje čase Engelbert Gangl, ki je bil aktiven učitelj in je stal v prvi vrsti učiteljskih organizatorjev.

JUU je vključeno v Internacionalni učiteljski federaciji in je po svojih stanih pooblaščenih in delegatih v redni zvezi z mednarodno centralo. Delegati jugoslovenskega učitelstva posejajo vse skupne seje in kongrese. Jugoslovensko učitelstvo uživa med svojimi stanovskimi tovariši po ostalih kulturnih državah velik ugled in popularnost, kar koristi svedu ugledu vse naše države.

Slede nabo podrobna poročila o delovanju posameznih banovinskih sekcij in o poteku letošnjih banovinskih skupščin, ki so bile v juliju. Poročila zaključujejo resolucije, ki so bile predložene v začetku tega meseca merodajnim mestom. Celostanska slika prikazuje prekrasen moderen Učiteljski dom v Sarajevu, ki je bil otvoren pred tednom. V njem ima zdaj učitelstvo drinske banovine prekrasen dom in dokaz svoje delavnosti.

Da je učitelstvo med najbolj izvedenimi organizacijami, govore podatki o stanju članstva v posameznih sekcijah in srezih. Društvenih edinic je preko 350, vsega članstva pa šleje JUU okrog 18.000.

Učiteljska organizacija ima precejšnjo imovino. Jutri bo razprava, kako se naj razdeli imovina bivšega beogradskega poverjenika, ki je sedaj razdeljeno v 5 ta. novin in imajo v Beogradu imponenten dom in še nekaj ostalega imetja. Socialnim akcijam so namenjeni še nekateri penzionati, fond za podpiranje učiteljskih sirot, fond za učiteljsko samopomoč, kamor prispeva vse jugoslovensko učitelstvo. Pomemben je tudi socialni fond, ki je bil osnovan v počastitev kralja Aleksandra.

Vremenska katastrofa v Hercegovini

Mostar, 19. avg. o. Včeraj je v zapadni Hercegovini divjala huda nevihta. Med nalivom je pričela padati tudi toča, ki je povzročila v teh krajih pravo katastrofo. Po privatnih ocenah je vremenska katastrofa napravila ljudem za 10 milijonov dinar, hujše škode, po uradnih za 7 milijonov. Najhujše so bili prizadeti kmetje v ljuteškem srezu. Tam je toča pobila vse trte, ki so bile že polne grozdja, koruze, vse sadje in druge prideleke, ki so baš dozorevali. Kmeti, kim posestnikom v 10 vaseh so bili letošnji prideleki, kolikor jih še niso pospravili, docela uničeni.

Novi reški škof

Reka, 19. avg. o. Pred meseci je vzbudilo v cerkvenih in političnih krogih na Reki in v Trstu mnogo pozornosti imenovanje dotedanjega reškega škofa Antona Santina za škofa združenih škofij v Trstu in Kopru, ki ju je dotlej upravljat kot škofijski administrator gorški nadškof Margotti, magr. Santin pa je ostal tudi še nadalje upravitelj reške škofije. Prve dni prihodnjega meseca bo Santin kot novi tržaški škof ustoličen.

Za novega reškega škofa je imenovan Ugo Comizzo, ki je doslej služboval v Benetkah kot kanonik in župnik pri Sv. Marku.

Iz državne službe

Beograd, 19. avg. e. Upokojeni so: sreška šolska nadzornika Rado Grum v Ljubljani in Andrej Škulj v Kamniku ter učitelj Ivanka Kordon v Gornjem Logatcu in Josipina Sedej v Ribnici.

Premeščena je poštna manipulantka Apolonija Žagar iz Rajhenburga v Celje.

Konferenca združnih zvez bo šle 26. t. m.

Beograd, 19. avg. e. Konferenci predstavnikov združnih zvez, ki je bila dolga čena za 24. t. m. v Zagrebu, je preložena na 26. t. m. Na konferenci bodo razpravljali in sklepali o ustanovni skupščini združ

Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljevič Tomislav v Ljubljani

Obiskala sta kraljeviča Andreja in opravila nakupe — Ljubljancem so ju navdušeno pozdravljali

Ljubljana, 19. avgusta

Ni dneva, da ne bi mali rekonvalescent princ Andrej po srečno prestali operaciji slepiča ne bil deležen obiska svojih najdražjih z Bleda. Po včerajšnjem popoldanskem obisku Nj. Vel. kraljice Marije sta danes popoldne razveselila svojega najmlajšega brata Nj. Vel. kralja Peter II. in Nj. Vis. kraljevič Tomislava. Elegančni dvorni avto je prilezel pred 11. uro po Gosposveti cesti in Ljubljancem so ga brz spoznali visoke goste. Dvorni avto je bil odprt in spremljali so ga trije drugi avtomobili.

Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljevič Tomislav sta pred uro obiska izkoristila čas za nekatere nakupe. Tako sta predvsem izstopila na Tyrševi cesti pred Baragovo trgovino. Množica se je brz zbrala pred Nebotičnikom in je gromko pozdravljala mladega vladarja in kraljeviča. Znana je velika ljubezen Nj. Vel. kralja Petra II. kakor tudi obeh kraljevičev do tehnike. Tako sta se kralj in kraljevič pri Baragi zlasti zanimala za posamezne specialitete v tehnični in papirni stroki. Pomudila sta se v Baragovi trgovini skoraj pol ure in sta tudi nakupila več stvari. Ko sta Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljevič Tomislav zapuščala trgovino, sta stopala skozi gost spalir do avtomobila, burno pozdravljena od množice, med katero je bilo zlasti tudi mnogo mladine. S svojim angleškim učiteljem sta nato zasedla avto, ki je krenil po Prešernovi ulici skozi nadaljnji spalir pozdravljenih Ljubljancem proti Mestnemu trgu.

Avto se je znova ustavil pred Krisperjevo veletrgovino, kjer sta se Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljevič Tomislav namenila nakupiti nekatera lična darila, da z njimi razveselita svojega draga brata Andreja. Predvsem sta izbrala Matador, stroj za sestavljanje, pištoličen srčan avtomobilček na avtomatičen pogon. Ves Mestni trg je bil kmalu poln ljudi, ki so kljub pripeki vztrajali vse čas in z glasnim vzklikanjem dajali duška svoji privrženi in ljubezni do mladega kralja. Venomer je donel krepki sokolski pozdrav: »Zdravo, zdravo, zdravo!»

Kralj Peter II. in kraljevič Tomislav sta se mudila v Krisperjevi trgovini pol ure, saj sta izkoristila priliko, da spoznata mnogotere tehnične novosti, ki so jima jih ustrezljivi uslužbenci brz razkazali. Nekaj pred popoldansko uro sta visoka gosta zapustila trgovino. Ko sta se spet pojavila v avtu, je razigrana množica oba pozdravljala z vzkliki: »Zdravo!« Dvorni avto je odbrzel proti Leonišču in tudi na tej poti sta bila oba mlada predstavnika vladarske hiše toplo pozdravljena.

Nj. Vis. kraljevič Andrej se je seveda močno razveselil obiska svojih dveh bratov, ki sta mu takoj izročila darila in mu pozelela, da bi čim prej okrevale in ju spet razveseljeval na Bledu s svojo ljubeznivo živahnostjo. Po prisr-

nem razgovoru sta se Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljevič Tomislav poslovila, avtomobili so odbrzeli brez postanka nazaj na Gorenjsko.

Tik pred kraljevskim obiskom se je Nj. Vis. kraljeviču Andreju poklonilo majhno odposlanstvo Belo-modre knjižnice TKD Atene. Pod vodstvom knjižničarke Ruše Mahkotove sta kraljeviču Andreju kot članu in pokrovitelju Belo-modre knjižnice prinesla fantka Branko Kos in Marko Lajovic znano mladinsko knjigo Marije Jezerčnikove »Beli bratec«, ki se odlikuje poleg prikupne vsebine z ličnimi ilustracijami Hinka Smrekarja. Poleg knjige sta fantka prinesla v Leonišče tudi cvetja in oboje je kraljeviča Andreja močno razveselilo.

Smrtna nesreča pod vrhom Triglava

Ponesrečil se je neki starejši slovenski planinar

Mojstrana, 19. avgusta. Tik pod vrhom Triglava se je danes dopoldne ob 1/2 10. primerila smrtna nesreča, o kateri pa ob uri, ko vam to poročamo (ob 18.), še niso znane vse podrobnosti.

Popoldne je s Triglava prihitel neki nemški planinar, ki je bil priča dogodka, a se je moral popoldne že vrniti z vlakom domov v Nemčijo. Pripovedoval je, da je bil v družbi šestih turistov, deloma Nemcev, deloma Slovencev, ki so davi zarana naskočili Triglav. Seznanili so se šele na poti. Šli so po Tominski poti in so vstopili v steno. Pri vrhu, tam, kjer je pred leti padel nemški turist Müller, je danes ob 1/2 10. izpodrsnilo nekemu starejšemu slovenskemu planinarju. Nemški

planinec pravi, da je bilo ponesrečenju že kakih 70 let in je sploh občuoval njegov pogum, da je tvegati pohod na Triglav. V razburjenosti Nemec ni mogel povedati podrobnosti o nesreči, ni si zapomnil ponesrečenčevega imena in tudi ni utegnil navesti, kako se je nesreča primerila. Vseh pet tovarišev se je lotilo reševanja, a Nemec, ki je prihitel v Mojstrano, se je moral zaradi nujnega odhoda posloviti, preden so ponesrečenca mogli spraviti na varno.

Takoj po tem obvestilu je bila alarmirana reševalna ekspedicija, ki je pod vodstvom Jožeta Čopa in dr. Mihe Potočnika krenila v Vrata, da čimprej spravi ponesrečenca iz brezna.

Zaradi uboja sokolskega načelnika v Vitanju je stal ubijalec žalnik včeraj pred celjskimi sodniki

Celje, 19. avgusta.

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju so se zagovarjali danes 26-letni klobučarski pomočnik Josip Žalnik, 21letni delavec Jakob Dežman in 21letni čevljar Ivan Štruc iz Vitanja, prvi zaradi uboja in prestopka zoper osebno prostost in varnost, Dežman in Štruc pa zaradi prestopka zoper osebno prostost in varnost.

Vsi trije obdolženci so 10. julija zvečer popivali v Vitanju. Ko so srečali okrog polnoči na cesti nočnega čuvara in načelnika vitanjskega sokolskega društva Vilija Purga, jih je Purg prijazno pozdravil. Žalnik pa je stopil v Purgu in ga osorno vprašal, zakaj ga je naznanil sreskemu načelnstvu in mu pripomogel do 4 dni zapora. Po teh besedah je prisilil Purgu krepko zaščitno, ki mu jo je Purg po pravici vrnil. Žalnar pa je udarjal Purga še dalje, nato po potegnil svoj štitel in zadel s prvim zamahom Purga v levi komolec, z drugim pa naravnost v srce. Purg se je opotekel še nekaj korakov, nato pa se je zgrudil in izdihnil.

Žalnik je bil tudi obtožen, da je v isti noči z nožem v roki prisilil Antona Pun-

Pokojni Vilko Purg

gartnika v Vitanju, da ga je spremljal spat na neki kozolec in ga tam stražil. Žalnik in Dežman sta se pred ubojem in po zločinu dogovorila, da bosta napadla vitanjske orožnike in preprečila aretacijo.

Žalnik, ki je priznal svoj zločin, je bil obsojen na 8 let in pol roblje, Dežman na 2 meseca in 15 dni strogega zapora, Štruc pa je bil oproščen.

Samomor, ki je razburil ves Maribor

Uganka tragične smrti za Kalvarijo rešena

Maribor, 19. avgusta.

V ranih dopoldanskih urah se je razširila po Mariboru novica, da so našli za Kalvarijo mrtvega mladšega moškega. V zvezi s to najdbo so krožile po mestu najrazličnejše domneve glede tega, ali gre za umor ali pa za samomor.

Mrtvega moškega z rano nad desnim ocesom je prvi videl neki mariborski brivec, ko so je šel davi ob petih sprehajal po Kalvariji. Truplo je ležalo kakšnih 50 korakov nad mostičkom, preko katerega vodi pot na Kalvarijo. Ležal je z glavo ob nasipu navzdol in sicer na hrbtu. Dotični brivec je o najdbi takoj obvestil policijo, oziroma orožnike. Državno tožilstvo je odredilo komisijski ogled na mestu

najdbe. V komisiji so bili prvi državni tožilec dr. Zorjan, sodni zdravnik dr. Jurček in preiskovalni sodnik dr. Rebula. Komisija je ugotovila rano nad desnim ocesom. Razen tega je našla pod truplom browning kalibra 6.35 mm. V bližini trupa, vendar že na pešpoti, je ležal naboj, ki je očitno odpovedal, ker je bil poln. Na browningu je bilo spoznati, da je pri poslednjem strelu odpovedal. Ob truplu je bilo precej krvi. V jopiču so našli že uporabljeno vstopnico za Grajski kino za sinočnjo predstavo ob 1/2 21. Ugotovili so identiteto na podlagi bratove izpovedi na kraju samem. Mrtvec je 18letni Rudolf Majcen, sin šolskega sluga na I. dekliški meščanski šoli. Pokojni je praktical v

Hutterjevi tekstilni tvornici in bi moral v kratkem oditi v tekstilno šolo v Lescovcu.

Komisija si ob priliki komisijskega ogleda ni mogla povsem pojasniti vzroka pokojnikove smrti. So okoliščine, ki govorijo za samomor. So pa tudi okoliščine, po katerih bi mogli na prvi pogled domnevati, da gre za zločin. Čudno je predvsem to, da je browning ležal pod truplom in da je zmanjkala zapetna ura, ki jo je pokojni Rudolf Majcen vedno nosil na levi. Denarnica je bila prazna.

Popoldne je bila v mrtvašnici na mestnem pokopališču na Pobrežju obdukcija, ki jo je izvršil sodni zdravnik dr. Zorjan v nazočnosti državne tožilca dr. Zorjana in preiskovalnega sodnika dr. Rebule. Obdukcija je pokazala, da gre za samomor. Našli so kroglo v možganih. Zaradi majhnega kalibra projektil ni izstopil in je običaj na levi strani lobanje. Krogla je iste vrste kakor v samokresu. Vzrok obupnega dejanja še ni znan. Pokojni Majcen je bil za svoja leta precej močan fant, visok 180 cm.

Vrhiški vlak je prerezal motociklista

Spet katastrofa na križišču pri Drenovem griču

Drenov grič, 19. avgusta

Potniki, ki so se pripeljali danes ob 13. uri z vrhiškim vlakom v Ljubljano, so pripovedovali o strašni nesreči, ki se je pripetila na Drenovem griču. Tam je vlak podrl nekega motociklista in ga dobesedno prerezal na dvoje. O nesreči smo izvedeli naslednje:

Po vrhiški cesti se je peljal neki motociklist. Na ovinku pri Drenovem griču, kjer je križišče, zapira razgled hiša, zato vozač ni mogel videti vlaka, ki je prav tedaj privozil do križišča ceste in proge. Na

tem zloglasnem ovinku so se že večkrat dogajale nesreče; tu je tudi pred nekaj leti treščil vlak ob avtobus. Vlakovodja, ki je videl, da bo moralo priti do usodne nesreče, je hotel zavreti vlak, a je bilo že prepozno. Vlak je naletel na motociklista in ga prerezal. Baje je pokojnik neki Ivan Kuder iz Velike Ligojne. Nesreča je globoko pretresla vse potnike, ki so se s tem vlakom vozili proti Ljubljani. Obenem je pa nov opomin, da je treba usodno križišče zavarovati z zapornicami.

Sokoli, v Kočevje!

Bratje, sestre, naraščaj!

Na letošnjem obrambnem zboru v maju v Ljubljani smo svečano obljubili, da bomo v našem bodočem delu skrbno pazili, kje je naš narod ogrožen. Izdali smo geslo: Sokol bo na prvem mestu pri narodno-obrambnem delu posebno na izpostavljenih točkah.

To obljubo smo obnovili, ko smo videli na zletu v Pragi, kako je ves češkoslovski narod branil in ubranil svojo domovino, ker je v Tyrševi misli od vsega začetka videl to zapoved in jo skozi 75 let vestno izpolnjeval.

V preteklih nedeljah so žarele rdeče srajce v sokolskih gnezdih vzdolž naše zapadne meje ter dale narodu novega poguma, da gradi, zgradi, brani in ubrani svojo domovino posebno na tej meji, ki je meja vseh Slovencev, Jugoslovancev in Slovanov.

Za nedeljo 21. avgusta nas kličejo bratje in sestre v Kočevje. Pred 30 leti, v dobi sokolskega prepoveda so si spletili svoje gnezdo v najbolj narodno-ogroženem kraju v Sloveniji ter junško vztrajali v teški borbi. Ne služijo v čast narodu, niti državi, še manj pa sokolstvu, da društvo v 20 letih državne samostojnosti ni dobilo svojega lastnega sokolskega doma. Letos so bratje in sestre s svojim lastnim delom spremenili svoje gnezdo v trdnjavo, vedo, da bodo le za trdnim branikom tabora vzdržali vsak nov pritisk. Sredi tega sokolskega dela kličejo nas, ki nismo stalno čutili teh skrbi in pritiska, ker ga nismo želeli čuti-

ti, ker se z brati in sestrami v Kočevju nismo čutili eno, prepričajoč jih usodi.

Na obrambnem zboru smo rekli: »Oče, ki ne brani svojega otroka, ni oče. Mati, ki nima ljubezni do sina, ni mati. In niso bratje in sestre, ki obračajo hrbet od svojega brata, in narod, ki ne brani svoje zemlje in svoje kulture, ni narod.« Mi pa hočemo biti narod, zato gremo v nedeljo v Kočevje!

Ali je kdo v naših vrstah, ki ima tega dne čas in skromna sredstva za vožnjo in hrano, ki bi vsaj tega dne ne hotel obiskati tega našega bolečega kotička, kamor romajo sovražniki našega naroda sleherni dan, skozi vse leto. Ali imamo v naših vrstah brate in sestre, ki bi v 20. letih niti dneva ne hoteli preživeti v družbi z junškimi Sokoli in Sokolici iz Kočevja, Koprivnika, Mozlja, Novih sel in Stare cerkve, ki bodo tega dne vsi zbrani v Kočevju? Saj jih bomo potem spet prepustili samim sebi, kakor smo jih prepustili po prvem župnem zletu, ki je bil leta 1919. v Kočevju. Vsaj enkrat jim pokažimo sokolsko srce, da se bodo ob pogledu na legije sokolskih rdečih srajc okrepili za novo junško borbo, ki jo bojujejo zase, za nas vse. Ne, takih sester in bratov ljubljanske sokolske župa nima več! Zato gremo v nedeljo vsi Sokoli v Kočevje po zapovedi srca in narodne vesti, kateri se nihče ne more odreči.

Zdravol

Župno načelnštvo.

„Slovenski dom“ obsojen zaradi klevete dramaturga Vidmarja

Ljubljana, 19. avgusta

Na zasebno tožbo dramaturga Josipa Vidmarja po zastopniku odvetniku dr. Jašketu se je vršila danes dopoldne tiskovna pravda pred tiskovnim senatom pod predsedstvom s. o. s. Brelha proti odgovornemu uredniku »Slovenskega doma« zaradi žalitve in klevete, ker je v zvezi z recenzijo nekega filma med drugim objavil v neki februarški številki, da se kvante v omenjenem filmu še zdalec ne dajo primerjati s svinjstvi, ki jih ustvarja progresivna umetnost v ljubljanskih dramih »pod dramaturško taktirko salonskega krasnoslovca gospoda Vidmarja«.

Iz zagovora v preiskavi je postalo jasno, da je anonimni pisec recenzije razumel pod »svinjstvo« uprizoritve »Svedrovce« in »Beraške opere« v režiji mž. arh. Stupice in obdolžil odgovornosti za besedilo in način uprizoritve dramaturga Jožeta Vidmarja. Za čudo je »Slovenski dom« tako ocejno teh uprizoritev prišel na dan šele nekaj mesecev po premierah, medtem ko je ob premierah samih princesel prav tako ugodne kritike kakor drugi naši listi. Iz tega je mogoč tožitelj sklepati, da recenzentu ni bilo toliko za stvarno utemeljeno kritiko, temveč bolj za udarec, namenjen predvsem tožiteljevi osebi.

V svojem zagovoru se obdolženi odgovorni urednik, ki ga je zastopal odvetnik dr. Stare, ni spustil v dokazovanje resničnosti iznešene grobe trditve, temveč se je

podal na široko polje razpravljanja o vrednostih uprizorjenih del in na naloge, ki jih mora izpolnjevati naša drama kot edina slovenska kulturna ustanova te vrste. V zagovoru glede tožitelja, ki je bil napaden direktno in imenoma, pa se je zadovoljil s trditvijo, da iznešeni očitki ne vsebujejo nobene žalitve niti klevete na račun tožitelja in da piscu inkriminiranega članka niti v zavest ni prišlo, da bi ga bil mogel z iznešenimi trditvami žaliti.

Drugačnega mnenja je bil tiskovni senat, ki je izrekel sodbu zaradi prestopka klevete na 420 din denarne kazni in 500 din materialne odškodnine zasebnemu tožitelju. Obsojenec mora nadalje plačati stroške postopanja, stroške eventualne izvršitve kazni in 500 din povprečnine po pravomočnosti sodeb pa mora objaviti na vidnem mestu svojega lista dispozitivni del sodeb. Branilec obtoženega je prijavil priziv in revizijo.

USODNA LUČ

S povezano glavo vstopi star kmet v krčmo.

— Kaj se vam je pa pripetilo, oče? ga vprašajo gostje.

— Snoči sem se vozil s svojo kobilico proti domu. Naenkrat sem opazil pred seboj na desni luč. Zavrnul sem na levo, pa glej! tam je bila luč. Najbolje bo po sredi, sem si mislil in zavozil tja.

— No, pa potem?

— Potem? ... Kako vraga sem mogel vedeti, da sta bili obe lampi na istem avtomobilu, vrag naj ga vzame...

V mestu, ki je en sam muzej

Trogir, sredi avgusta

Nobenih velikih obiskov ni v kaštelanski zaliv. Takšne pomorske pošasti, kakršna je angleška krizarka »Warspite«, daleč pred splitskim pristanom vržejo sidra. Velike potniške parnike vidimo iz Kaštela Starega le skozi odprtino med rtoma Marjana in Čiova, a velike tovarne ladje se le tu in tam približajo do Solina, da natovorijo težke tone cementa.

No, časih se pa že pokaže tudi kaj svojevrstnega. Morda vsaj nevarna preganjalca tihotapcev, s strojnimi in ličnimi topi in z žarometi opremljena ladja, ki se diči s slavnim imenom »Oplenec«. Ali pa se celo zgodi, da je kaštelanski zaliv počaščen z nenadnim pomorskim praznikom: lepega jutra so v zalivu zasidrane naše štiri podmornice in nekaj dalje od njih nosilec avionov, ponosni »Zmaj«. V čolnih in sandalinah okrožamo te skrivnostne in nevarne zveri in radovedni čakamo večera, da bomo priče živahnega signaliziranja pa majhnih pomočnih letalskih manevrov, ko tipajo reflektorji z dolgimi prameni zelene svetlobe za črnimi brnečimi pticami, ki so tu in tam vdele kakor padajoče zvezde. Jadrnice iz ubožnih ribiških vasi na otoku Čiovu in Šol-

ti pridrtje včasih tibo in pohlevno v zaliv in pristane ob dolgem pomolu v Kaštelu Novem. Nekaj minut nato doni po vasi in ce stah zategli, visoki glas starega, vedno malce nasekanega vsakega klicarja, vse se po starem običaju iz srednjega veka:

— U portu... palamidi, cipli, lignji...

Potrudite se, draga sosedo, po sveže ribe ali pa izberite kozjih kož ali volne ali celo... sina. Razumite prav: sina pomeni sena.

Ladja, ki je najzvestejša sprehajalka in potovalka po kaštelanskem zalivu, se pa imenuje »Kvarner«. Trikrat se sleherni dan na poti iz Trogira v Split in obratno, dotakne Kaštelov. In če ste se (z returko za celih 6 din) iz dolgega časa namenili popoldne v Split ali v Trogir, bosta dve uri predelka kar dovolj, da nabereš nekaj novih vtisov ali nakupite kaj lepega in koristnega.

Kaštelanski zaliv se proti Divuljam naglo zožuje kakor jezero in na koncu se blestijo beli obrisi starinskega Trogira z vitkim zvonom slavnega katedrale. Kadarkoli zaplavam v Kaštelih tako daleč ven na morje, da ugledam silueto tega starinskega mesta, vselej me s čudno silo vabi k sebi,

Na kratki poti v Trogir so vsi potniki na ladji nenavadno zavzeti. Tu v samotni izven Kaštelov je krasna dolga peščina Resnik, kjer se bo nekoč mogoče razvilo čisto novo letovišče življenje. Tamle je gmajna, ki jo je kupil ljubljanski oblastni odbor JS, da bo zgradil svoj obmorski dom. Divulje so nenavadno živahna in pestra oaza. Radovedni motrimo letalske lope in številna poslopja, kjer je poleg delavnic in stanovanj poskrbljeno tudi za različno zabavo naših pomorskih letalcev. Zandar stopa po trdem betonu pristanišča, nobenemu civilistu ni dovoljeno izstopiti, tabla na ladji svari domačine kakor tuje, naj pred Divuljami kar lepo odložijo svoje fotografske aparate. Pločevinasti baloni kažejo ladji pot ob plitvini proti Trogiru. Velika palača monopolu, kjer zbirajo tobak iz vse srednje Dalmacije, potem skromno kopališče, na desni plodna polja. Most, ki veže Trogir s Čiovom, se razpne nad nami in ladja zdrs pred Trogir, ki stoji pred nami s svojo edinstveno, nemo in vendar tako zgovorno starinsko fasado.

Nemci imajo svoj Rottenburg, srednjeveško mesto, kjer ne smejo gradbeniki niti kamna premakniti brez pristojnega oblastva. Naš Rottenburg, mestec, ki je v celoti en sam muzej, je Trogir. Le s to razliko, da bi marsikatero rano, ki sta jo zasekala čas in lenoba, bilo treba zaceliti s prevladno roko. Od same slave nikdo ne more živeti, niti Trogir ne, a poleg običajnega tujeskega prometa se letoviškarstvo v tem krasnem, od prirode in zgodovine oblagodarjenem kraju ne bo razvilo, če ne bo Trogir dobil vsaj vodovoda, kakor ga ima po zaslugi Divulj vsa ostala kaštelanska riviera.

Grški kolonisti, ki so s smelostjo današnjih Lindberghov in Corriganov jadrli v Neznano, gnali od morske struje, ki venomer hitvea od Sredozemlja navzgor med

našim otočjem, so z bistrim pogledom znali izbrati najlepše postojanke. Od teh je bil Tragurion gotovo med najlepšimi. Samo te smole so bili deležni grški kozarji, da so jih izza hribovja, ki varuje plodno zemljo pred vpadni strupenih vetrov, venomer nadlegovali divji Iliri. Zaman so trogirski kolonisti prosili svojo domovino za pomoč. Oslabljeni v meščanskih vojnah je Grčija morala prepustiti zaščito nad kolonisti po Jadranskem otočju močnejšemu Rimu. Naval rimskega brodovja in legij je stri prvi odpor ilirskih plemen. Vendar je potem minilo še 100 let, preden so bile končane poslednje borbe z bojevitimi Iliri, nakar je poleg drugih dalmatinskih mest zavzel tudi Trogir v varstvu in trgovstvu rimskega imperija. Hrvatskim knezom, katerih prvotno prestolnico Bihač najdeš nedaleč od tod, je Trogir sicer plačeval letni davek, vendar pa se je priznaval pod bizantinsko oblast. Nesloga med narodom in na hrvatskem kraljevskem dvoru je vrgla Dalmacijo Benečanom v naročje. Nekaj časa je bil Trogir še pod madžarsko oblastjo, dokler niso v trinajstem stoletju zavladali bribirski knezi.

Pod Knezi Šubici so se Trogirani tepli s temi in onimi sovražniki, a vojne vihere niso ovirale njihove podjetnosti. Trogir je dobil krasne palače, zrasla je katedrala, ki ji je domači umetnik Radovan izklesal portal, edinstveno umetnino v naši državi. Trinajsto in štirinajsto stoletje, ki sta tudi sicer bili najplodnejši za napredek Trogira, sta dali našemu Jadranu mesto, ki mu pritiče svojstven sloves. Danes ko nam je Trogir vsaj še v glavnem ohranjen, kakršen je bil v svoji najslavnejši dobi, lahko pozabimo podnežno nevestnost: da je bil nekoč od Ladislava Napuljskega kratkotalo z vsemi drugimi dalmatinskimi mesti prodan Benečanom, katerim je podlegel šele po dolgi borbi. Nato se je še očitati...

mi umetninami pozne gotike in renesanse. Kneževa (danes občinska) palača in loža, kjer je zasedal senat, nam pričata, da je Trogir pod beneško nadvlado užival mnogo samostojnosti. Toda z uničenjem svobodne trgovine sta kmalu prenehali blagostanje trogirskih plemičev in plodovitost domačih umetnikov. V hudih borbah s Turki so se odlikovali trogirski junaki. Nekepo pozneje, ko je pod Napoleonom propadla moč beneške republike, je bila Trogirska »pijaca« priča tegale žalostnega dogodka: razbrzdana dalmatinska soldateska je polovila celo vrsto preočitnih prijateljev francoske republike in jim vprico njihovih svojcev posekala glave. Šele Francozi so leta 1805, prinesli v Dalmacijo mir in red. V devetih letih je francoska uprava storila to, kakor pri nas, toliko dobrega, da prav lahko verjamemo stari anekdoti o cesarju Francu, ki je nekoč obiskal Dalmacijo in je po ogledu cest in mostov, šol in drugih zgradb prav po dunajsko vzdihnil »škoda, škoda, da niso Francozi kaj dalje časa tu ostali«.

Tam za košato, zares mogočno beneško trdnjavo Kamerlengom stoji lična glorieta šestih stebričev, odkoder se je maršal Mar-mont, guverner Ilirije, razgledoval po Sal-danskem zalivu in okolici in od tod je ne-mara sprejemal defile svoje vojske. Danes tod mladina bije žogo in dviga prah ob hu-ronskem podžiganju malih kibicev, ki so posedli po starinskem zidovju. Zvečer, ko vabi sirena ladje k vrnitvi, se iz ozkih ulic stekajo na prostrani trg ob pristanišču domačini in tujci. Gruče prihitiijo čez most iz naselja Čiova, kjer so hladne kleti s pol-nimi sodi dobre kaplje. Za dvajset dinarjev si je takšna družba v kleti pri Slajetu privoščila majhno veselico. Potem se pa ne čudimo, da je na ladji »Kvarner« mnogo petja in ljubezni, kadar se v mesecini vra-ča v Trogir.

Na solnčni jug

ABANO TERME
Majino kopališče pri Padni.
Artritis, protin, reuma.

TERMAL-HOTEL MENEGOLLI
(Zdravilni virec „Quissana“) Lepo, velike sobe, modern komfor.
Izbora kuhinja. Zdravljenje v hiši. Pension 20 — 27 lir
ZDRAVILSKI ZAVOD CASINO NUOVO
Virec „Montirone“ 87 stopinj Celzija. Rodbinski pension. Vse leto odprto
Vodja E. Perez.

Domače vesti

*** Spomenik kralja Petra I. v Glini.**
Pred 60 leti so avstrijski orožniki preiskali vso okolico Gline in Petrinje, da bi našli čenika Petra Mrkonjića, poznega kralja Petra, ki je zbiral borbe po Kordunu in Baniji. Še danes vedo stari ljudje mnogo povedati o četovanju Petra Mrkonjića in o njegovih pomočnikih. Spomin velikega kralja in junaka borbe časti zdaj lep spomenik sredi Gline.

*** Počastitev spomina vojnih žrtev vlastnega srca.** V začetku svetovne vojne je manjši oddelček srbske vojske in četnikov preko Drine prišel v Bosno in zasedel važnejše točke: Vršič, Pomoč in Rupovo brdo v vasiškim srezu. Te srbske vojske in četnike so 4. septembra 1914 napadli dosti močnejši oddelki avstrijske vojske in pri umiku je padlo 26 srbskih vojakov in četnikov. Ko so se srbski vojniki umaknili preko Drine, se je avstrijska soldateska znašala nad prebivalstvom in pri tem divjenju je padlo mnogo nedolžnih žrtev. Srbske vojske in četnike in tudi masakrirane civiliste so pokopali na Rupovem brdu in v Pomoči. Po zaslugi derentske občine je v Pomoči urejena skupna grobnica tih vojnih žrtev in 4. septembra ob 24letnici krvavih dogodkov bo slovesna blagoslovitev grobnice in spomenika.

*** Kronično zagatenje in njegove slabe posledice,** posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno preskusanim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« gorenico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo »Franz-Josefov« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 13. 40-15

*** Odkritje spomenika padlim vojakom v Bočni pri Gornjem gradu.** V mali vasi Bočni bo 21. t. m. pomembno slavlje. Agilno peško društvo je s požrtvovalnim delom omogočilo postavitev spomenika svojim rojakom, ki so padli v svetovni vojni. Spomenik je uspešno delo ak. kiparja Zdenka Kalina. Predstavlja ranjenega vojaka, postavljene v odprto kapelo. Prijatelji naše lepe zemlje, ne zamudite prilike in pohitite 21. t. m. v idilično Bočno!

*** Počastitev spomina pisateljice Anike Planinske-Wambrechtsamer.** Kakor smo že nekajkrat opozarjali, bo gasilska četa na Planini pri Sevnici jutri v nedeljo počastila spomin pisateljice Anike Wambrechtsamer ob obletnici njene smrti. Ob 9. u. sprejem gostov, ob 9. poklonitev na grobu pisateljice, ob 11. u. maši pa odkritje spominske plošče na njeni rojstni hiši. Ob 15. bodo na trgu uprizorili njeno igro »Za staro pravdo«, pri kateri bo sodelovalo nad 100 igralcev. Spominska prireditve bo združena z župnim zletom šmarske gasilske župe. Pri vseh vlakih jutri bodo na razpolago avtomobili na postajah v St. Jurju in Sevnici.

*** Poljski visokošolci na petletnih v Jugoslaviji.** Akademski seksija poljsko-jugoslovenske lige je v zadnjih letih organizirala skupno s poljsko akademsko zvezo za mednarodno zblizanje in izmenjavo visokošolskega dištva s podporo centralne uprave in pristojnih oblasti. Tako se letos mudi 60 jugoslovenskih visokošolcev na Poljskem v Jugoslaviji na 65 Poljakov. Ti dijaki so bili zadnje tedne pri nas v praksi in so prejeli plačo po 1.200 din in več na mesec. Poslednja dva tedna imajo prosto in potujejo po državi. Poljski dijaki bodo v kratkem krenili na Oplenac in bodo položili vence na grob kralja Aleksandra. Koncem avgusta odpušajo nazaj na Poljsko.

*** Festival pevskih društev Južne Srbije bo v Skoplju 26. oktobra na dan osvojenja Skoplja.** Veliko prireditelj organizira vavarska pevstva »Mokranjce«. Udeležbo so prijavila vsa pevstva društva Južne Srbije, sodelovale pa bodo tudi nekatere pevke organizacije iz drugih pokrajin. Po dosedanjih prijavah so se bo festivala udeležilo nad 2.000 pevcev.

ŽREBANJE 5. RAZREDA 36. KOLA

DNE 17. AVGUSTA 1938.

Din 1.000.— št. 5807, 5871, 5885, 10864, 15789, 24870, 24883, 33055, 33063, 46136, 59672, 59695, 62051, 62055, 62092, 95741.

ZADRUŽNA HRANILNICA — LJUBLJANA
Dalmatinova ulica št. 6.

Trdi so bili boji na Kočevskem

Kočevje, 19. avgusta
Letos slavi tridesetletnico svojega obstoja slovensko društvo, ki je najmočnejše poseglo v kulturno in narodnostno življenje kočevskih Slovencev in postalo najvidnejša organizacija Slovencev na ozemlju, kjer se mora še danes slovenski človek z vso silo boriti za svoj obstanek proti gospodarsko močnejšim. Danes je skoraj nemogoče razumeti težave, s katerimi se je moralo in še mora boriti. Enako je skoraj nemogoče pravilno oceniti uspehe, ki jih je dosegel s tihim, a vztrajnim delom med onimi, ki so sami sebi prepustili izgubili vsak stik s svojim narodnim občestvom in so se le prenegokrat izgubili med tujci, ki so razpolagali z vsemi moralnimi in gnotnimi sredstvi, s katerimi so odločno pritiskali na šibkega slovenskega človeka, mu nasilno odvzemali in kupovali od njega narodno zavest in slovensko ime.

Spomnimo se, kako je bilo nekoč! Imperialistično germanstvo je gradilo svoj most od Baltičkega s Jadranskemu morju in je storilo vse, da ta načrt uresniči, ter je apostolska Avstrija z neapostolskimi sredstvi brezobzirno odtarjala vse opsi-

re, ki so oteževale to zamisel. Važna postojanka pri tem jim je bil predvsem jezikovni otok na Kočevskem. V Kočevju kot središču tega ozemlja sta delovali obe nemški najmočnejši vzgojni in hkratu tudi raznarodovalni organizaciji Südmarcha in Schulvereine, ki sta slovenske Tomiče, Jakliče, Daroviče, Rožiče in druge prekrščevali, veliko tudi s pomočjo nemških župnikov-matkarjev, v Tomitsche, Jaklitsche, Rošchitze, Darovitsche in tako.

V takih razmerah je bilo težko misliti na ustanovitev organizacije, ki bi to delo vsaj zavrla, če ne celo onemogočila. Ustanovitve nacionalne organizacije med kočevskimi Slovenci se je zdela nekaj nemogočega v času, ko je bil slovenski jezik zastavljen ne samo pred oblastmi, marveč v vsem javnem življenju, ko je gospodarsko močni Nemec kontroliral celo to, če se slovenski materinski jezik uporablja v običevanju med seboj.

V neposredni zvezi z ustanovitvijo Slovenskega društva v Kočevju je akcija nacionalnih akademikov, ki so skušali pomagati slovenskemu človeku na kočevskem ozemlju s tem, da bi mu nudili primerno slovensko čtivo in ljudskih knjižnicah, ki

*** Edinica ZKD.** Vse svoje edince vabimo, da se po svojih zastopnikih udeležijo sokolskega nastopa v Kočevju, ki bo v nedeljo 21. t. m. — Upravni odbor ZKD.
*** Pedagoški tečaj za učitelje** se bo vršil od 22. do 27. avgusta v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Pričetek bo v ponedeljek ob 9. Na prošnjo pedagoškega društva je kr. banska uprava dovolila vsem udeležencem, da smejo ostati v Ljubljani do vključno 27. avgusta.

*** Planinski tabor priredi Slovensko planinsko društvo** v nedeljo 4. septembra na Okrešlju v Kamniških planinah. Na predvečer bodo gorci kresovi na vrhovih naših planin. V nedeljo ob 11. uri bo sv. maša pred Frischaufov domom na Okrešlju, sledi nagovor predsednika SPD, po. polne planinske veselice. Planinski tabor bo manifestacija vseh planincev dravske banovine. Osrednje društvo SPD v Ljubljani bo organiziralo izlete planincev v soboto popoldne v vlakom v Kamnik, še tega dne v Kamniško Bistrico in v koč na Jermanovih vratih (Kamniško sedlo), kjer bo prenošile; jutraj v nedeljo sestop na Okrešlje, kjer je zbor planincev. Razen teh izletov priredi Osrednje društvo tudi izlet z avtobusom v nedeljo dne 4. 9. t. l. ob 4. uri jutraj iz Ljubljane v Logarsko dolino ter takoj dalje na Okrešlje do zbirališča planincev. Popoldne se vrnejo planinci deloma preko Logarske doline, deloma nazaj preko Jermanovih vrat v Kamniško Bistrico ter z vlakom iz Kamnika nazaj v Ljubljano. Planinci se naj udeležijo tabora v čim večjem številu. Vsaka podružnica SPD bo zbirala prijave za udeležbo na taboru. Za Osrednje društvo bo zbirala prijave pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/1.

Danes in naslednje dni

KONCERT

na vrhu restavracije

»ZVEZDA«

V slučaju slabega vremena v kleti.

*** V domu na Krvavu** se zbore planinci v nedeljo 21. t. m. Vsi dostopi na to edinstveno razgledno postojanko so na novo markirani: Iz Cerklj mimo Sv. Ambrža ali spodaj mimo Sangrada hodi turisti tri ure do planinske postojanke. Najprimernejše je, če odpotuje turist iz Ljubljane popoldne in prispe v Dom v soboto zvečer, se dobro naspi na udobnih ležiščih planinskega doma ter krene jutraj na bližnje vrhove okrog plan. postojanke. V nedeljo ob 11. u. maša v kapelici kraj doma. Popoldne se bo razvila prijetna planinska zabava. Oskrtnica bo skrbela za primerno prehrano in pijačo ter bo pekla tudi jančka. Planinci, pohitite v nedeljo na Krvavec.

*** Gg. učitelje in učiteljice,** ki mi pišete, najna pisma zaradi Zemljepisa in Zgodovine za 5. razred ljudskih šol (pravilno 1. razred višje narodne šole), opozarjamo, da izideta ob knjižnici v prvi polovici meseca septembra t. l. — Janko Polak.

»Čuvaj Vašega premoženja«.

»Čuvaj Vašega zdravja«.

Higijenska guma Domač proizvod
V vseh strokovnih trgovinah, gospod...

*** Nazadovanje nemštva v Vrhu.** Pravkar so bili objavljeni statistični podatki o gibanju prebivalstva v Vrhu, kjer so Nemci v pretežni večini. Podatki kažejo naravno katastrofalno nazadovanje naravnega prirastka prebivalstva. V prvi polovici t. l. je bilo rojenih le 168 živih otrok, umrlo pa je 246 ljudi. Od leta 1922 število rojstev stalno pada in je doslej nazadovalo od 800 do 300 letno.

*** Toči list,** humoristični štirinajstrednevnik, ki izhaja v Mariboru, je na prodaj v vseh trafikah. Danes je izšla 12. številka. Cena din 1.50. Naroča se: B. Podkrajšek, Maribor, Cvetlična 12.

*** V Rim in Firenco** od 6. do 9. septembra, od 6. do 9. septembra v Vipavo; od 10. do 11. septembra v Trstu. Prijave sprejema do 27. t. m. in daje informacije iz letna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

*** Polovna voznina članom združenja dijakov-vojakov** dijaških čet t. 1914-15, ki se bodo udeležili izredne skupščine svojega združenja, ki bo 4. septembra, je dovoljna. Na Popust velja od 2. do 8. septembra. Enak popust je odobren za članje poljedelskih združenj iz vse Jugoslavije, ki se bodo udeležili glavne skupščine zveze poljedelskih združenj v Novem Sadu od 3. do 5. septembra. Popust velja od 30. avgusta do 9. septembra.

so jih ustanavljali po okoliških vaseh in so zanje zbirali knjige po vsem slovenskem ozemlju. Seveda pa so voditelji Kočevcev takoj spoznali nevarnost te akcije in jo popolnoma onemogočili, kar jim ni bilo pretežko, ko pa v Kočevju samem Slovenci niso imeli primerne slovenske organizacije, ki bi razdiralno delo parirala. Zato je bilo nujno, da se ustanovi v Kočevju samem močna narodna organizacija. Treba je bilo korajžno udariti v srčenje gnezdo samo, da bi se nasprotni napadi koncentrirali semkaj in bi se razbremenili slovenski življenj v podeželju, ki bi pa tudi od te osrednje organizacije v Kočevju dobival lahko vsaj moralno podporo.

V ta namen se je pred tridesetimi leti zbralo kakih 30 zavednih in navdušenih Slovencev, ki so v Kočevju ustanovili Slovensko društvo, pri čemer so uživali polno podporo sosednjih Ribnikanov. Namen Slovenskega društva je bil, postati osrednja organizacija kočevskih Slovencev in prevzeti iniciativo za nacionalno delo po vsem kočevskem ozemlju. Zaradi pomanjkanja gnotnih sredstev in silne protiakcije gospodarsko močnejših Nemcev spočetka delo društva ni moglo doseči vidnejših uspehov ter je deloma samo životarilo. Vendar je tiho vztrajanje zmagovalo.

Med svetovno vojno je bil tudi kočevski

PREMIERA napetega, misterioznega kriminalnega filma »Rue de la paix 27«

TAJINSTVENA ULICA

Renée Saint-Cyr — Jean Galland in drugi.

Tajinstvene okolnosti ob nenadni smrti lepe plesalke in vsi nadaljnji dogodki drže gledalca v napetosti ves čas filma!

Danes ob 19.15 in 21.15 uri, jutri (v nedeljo) ob 17., 19. in 21. uri.
KINO UNION — Tel. 22-21

*** Konjske dirke v St. Jerneju** in propozicije. Iz Krškega nam pišejo: Te dni so zbudili pozornost lepeki, ki vabijo na konjske dirke v St. Jernej. V propozicijah je navedenih 11 točk. V vseh točkah razen sedme lahko startajo konji vseh pasem, ne glede na starost in kraj, sedma pa določa dirko ameriških kasačev. Vsi športniki in konjerejci so nad takimi propozicijami zadovoljeni in bi radi vedeli, če je res, da lahko amerikalci, ki ne startajo v sedmi točki, nastopajo pri vseh ostalih točkah. Doznali smo, da se na to posebnost pripravljajo osebno športniki iz drugih krajev, ki bi na ta način z lahko odnesli darila. Če je tako ureditev dirk umestna in privlačna, dvomijo zelo mnogi, vsekakor pa bi bilo v škodo domačim konjerejem. Propozicije je treba javnosti točno obrazložiti, da se ne bo, kakor preteklo leto pod enakimi okolnostmi, dogodilo to, da so pri lahkih dirki konji z več darili dobili 80 m popusta, triletni domače reje, ki še nikdar niso startali pa 40 m doklade. K celotni razjasnitvi pa spada tudi, da se objavijo vse določene nagrade, kakor je to običajno za vse slične prireditve.

*** Redno vpisovanje** v trgovsko učilišče »Christofor učenj zavod«, Ljubljana, Domo-branska cesta 15, prične 20. avgusta. Kdor želi podrobne informacije glede sprejema in vseh pogojev, naj piše na ravateljstvo, da mu pošlje nova šolska določila s slikami, ki jih je zavod izdal ob svoji 35letnici obstoja.

*** Samo še do 1. oktobra** nudi »Putnik« vsem možnost, da po najnižji ceni obiščejo Pariz s potovanjem kakršnega organizirane »Putnik« vsako soboto iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Potovanje traja 10 dni in udeležencem je dana priložnost, da ostanejo ves dan v Benetkah in Milanu, ostale dneve pa preživijo v Parizu in njegovi okolici. Aranzman za udeležence iz Beograda, Stare Pazove in Rume stane 1.590 din, iz Zagreba in Zidanega mosta 1.440 din, iz Ljubljane in Rakeka pa 1.365 din. Poleg vožnje do Pariza in nazaj je vrčevano stanovanje in malica med bivanjem v Parizu. Prijave udeležbe sprejemajo biletarnice »Putnika« 7 dni pred odhodom. V biletarnicah »Putnika« dobijo interesi tudi di vseh obvestila in prospekte.

KINO SLOGA — Tel. 27-30
Bosnovstvena GRETA GARBO
v veličanstveni ljubavni drami
ANA KARENINA
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Iz Ljubljane

u— Smrt Jožeta Drenovec. Včeraj je po dolgotrajni bolezni preminil v Spodnji Šiški (Medvedova cesta 38) gospod Jože Drenovec, železniški uradnik v pokoju in mešan ljubljanski. Pokojnik se je že pred vojno kakor tudi po njej udeleževal v nacionalnih vrstah. Bil je član šiškega Sokola, Cirila-Melodove družbe, kjer je deloval kot odbornik. Drenovec je bil tudi občinski odbornik zadnjega občinskega sveta v Spodnji Šiški pred inkorporacijo. Marljivo je sodeloval tudi kot odbornik v okrajni organizaciji JNS v Spodnji Šiški. Za službo in javno delovanje — bil je več let tudi ubožni oče spodnješiškega okraja — mu je občinski svet ljubljanski podelil meščanstvo. Pokojnik je bil rojen l. 1861. v Trbojah pri Kranju. Pogreb se bo vršil jutri v nedeljo ob pol 15. iz Medvedove 38. k Sv. Križu. Nacionalne organizacije so izkubile s pokojnikom moža, ki bo težko na domostljiv. Naj mu to večni sen v domači zemlji po trudopolnem delu lahek! Preostlim izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Odlikovanje ljubljanskih brivskih mojstrov. Ob jubileju brivske organizacije so bili odlikovani organizatorji in brivski mojstri g. Engelbert Franchetti z redom sv. Save IV. stopnje in g. Matija Podkrajšek ter Emil Navinšek z redom sv. Save V. stopnje. Za vse brivski stan našega mesta častna odlikovanja je včeraj popoldne izročil župan dr. Juro Adlešič odlikovancem z najlepšimi čestitkami. Čestitamo!

u— Slogina glasbena šola. Vpisovanje bo od 1. septembra dalje vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v šolski pisarni v Pražakovi ulici št. 19. Poučje se klavir, godala, pihala, trobila, kitaro, solopetje, mladinsko zborovsko petje, orkestralno igro, komorno glasbo in teoretične predmete. Gोजenci imajo priliko pri internih in javnih nastopih vaditi se v sigurnosti nastopanja. Predavanje in koncerti spopolnijo, jejo redni pouk in širijo gojenčovo znanje literature in glasbene vede. Redni pouk se prične 9. septembra.

Nepozabna DOROTY LAMOUR

živi in poje v eksotičnem vefilmu

KRALJICA DŽUNGLE

KINO MATICA ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Narodni tabor v Mariboru. Odbor za proslavo 20letnice Jugoslavije v Mariboru se iskreno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri pripravi za narodni tabor v Mariboru. Vsi, ki so prijavili svojo udeležbo in plačali 4 din za znake in izkaznice, dobe denar povrnjen, znake in izkaznice pa si ohranijo za spomin. Vsi, ki so se prijavili na mestnem poglavarstvu v Ljubljani, dobe denar vrnjen počenši od petka, 19. t. m. v sobi vrtarja. Mestni trg št. 27. soba št. 2. Kdor znaka in izkaznice še ni prejel, naj dobi ob tej priliki. Prosimo, da prijavljeni dvignejo denar najkasneje do sobote 27. t. m., ker se bo s tem dnem izplačevanje zaključilo, preostali denar pa izročil mestnemu ubožnemu zakladu.

Vaš fotoapar

najkulantneje zamenjamo za Leico, Retino Contax ali Rolleiflex.

FOTOAPARATI
STALNO NA ZALOGI!

Se najtopleje priporoča

Foto Tourist Lojze Šmuc

LJUBLJANA — Aleksandrova 8, in podr. Pušernova 9 — preje trg. E. Dobrič.

u— Ekskurzija akademikov na češko, slovaško, Vsi, ki so se prijavili za ekskurzijo in so bili sprejeti, naj se zanesljivo udeležijo sestanka v ponedeljek 22. t. m. ob 19. v društvenem lokalu JČ lige v Kazini v II. nadstropju. Sestanek je zelo važen, ker bodo udeleženci ekskurzije dobili na njem vse potrebne podatke in navodila o potovanju. Da bo organizacija ekskurzije olajšana, prosimo, prinesite s seboj na sestanek vsaj prvo polovico stroškov. Kdor bi se s sestankom nemogel udeležiti, naj denar pošlje po pošti, niti in naj nas obvesti, da ne pride; poslali mu bomo pismene podatke in navodila. — Akademski odsek JČ lige v Ljubljani, univerza.

u— Razstava v Jakičevem paviljonu je še odprta, zaključila se bo 21. t. m., ko bo ob 11. programatično govor dramatika Ivana Mraka, ki bo kot literat orisal stanje sedanjih likovne umetnosti. Zrebanje za 10 slik bo ob 17. uri. Če se že ponasamo s kulturo, pokažite tudi dejansko, da smo je vredni in obiščimo razstavo.

u— Klub neodvisnih slovenskih umetnikov v Ljubljani priredi na jesenskem veljsajmu od 1. do 12. septembra svojo Umetnostno razstavo. Sodelujejo akademski ali karli Stane Kregar, Franc Mihelič, Zoran Didek, Maksim Sedej, Zoran Mušič, Marij Pregelj, Miklavž Omersa in akademski kiparji Niko Pirnat, Zdenko Kalin, Karel Putrih in Franc Smrdu.

u— Povodni moži, ki je zadnjič na Ljubljani izostal, se to pot ne bo ustrašil nobenega vremena. Drevo pri priveslu s celo svatovščino po Ljubljani in se bo v kopališču razvilo veselo rajanje. Stari Ljubljančani, ki bodo priče lepega svatovanja v čolnih, bodo lahko občujali prijetne spomine, mladina pa se bo spet enkrat počeno povesečila.

u— Na III. državni mešani meščanski šoli Ljubljana-Moste, Bazoviška ulica, bodo 31. t. m. od 7. do 12. in od 14. do 18. povrn. ni izpiti za one učence, ki bodo vložili do 25. t. m. z 10 din kolkovano prošnjo, ki je takšna še z 10 din za vsak predmet. — Vpisovanje bo samo l. 2. in 3. septembra od 8. do 12. in od 15. do 18. v prtiliču šolskega poslopja, soba št. 1.

u— Zavrtover prehoda skozi Latterman-nov dvorod. Zaradi prireditve jesenskega veljsajma, ki bo od 1. do 12. septembra, bo prehod skozi Lattermanov dvorod od spodnjega dela otroškega igrišča mimo vselejmskih paviljonov proti pivovarni Union zaprt od 22. avgusta do 17. septembra.

u— Izlet v Trst z odhodom iz Ljubljane dne 27. t. m. in povratkom dne 28. t. m. priredi Zveza za tujski promet. Prijave sprejemajo vse biljetarne »Putnika«.

Iz Gornjega grada

g— Sokolsko društvo Gornji grad ima svoj letni javni nastop to nedeljo ob 15. na letnem telovadišču, v primeru slabega vremena pa v Sokolskem domu. Nastopijo vsi telovadni oddelki. Po telovadbi bo zabava. Bratska sosedna društva in prijatelje sokolstva vabimo, da se naše prireditve polnoštevilno udeležijo.

*** BLED.** Zvočni kino predvaja danes in jutri film o kanadskih petorčicah »Selski doktori in zabavno predigro. Od torka do četrka predvajamo veseli film z našega morja »Vražja žena«.

Nepozabna DOROTY LAMOUR
živi in poje v eksotičnem vefilmu
KRALJICA DŽUNGLE
KINO MATICA ob 16., 19.15 in 21.15 uri

ga doma, ker so zaradi tega vse organizacije prisiljene posluševati se bolj ali manj gostoljubne ter bolj ali manj drage tuje strehe za svoje prireditve, je Sokolsko društvo, ki je ob ustanovitvi SKJ korporativno pristopilo, napelo vse sile, da v Kočevju zgradi preprotno dom, kjer naj bi se društveno delo moglo čim uspešneje vršiti. Težko je bilo misliti na to, ker pretežno večino članstva tvori mali slovenski človek, delavec in državni uradnik. Zaupejoč v požrtvovalnost svojih sokolskih pripadnikov in zaupejoč tudi v podporo najširše naše nacionalne javnosti, ki naj nima za kočevski problem predvsem lepih besed, ampak tudi dejansko pomoč, se je društvo lotilo težkega dela, da v okviru sokolske Petrove petletke zgradi v Kočevju svoj dom, kjer bodo tudi slovenske organizacije dobile gostoljubno streho. Lani so 23. junija zapele lopate na stavbišču, ko se je pričel izkop temeljev, kar je članstvo izvršilo s kulukom, letos za tridesetletnico je Sokolski dom že pod streho in se bo jubilejna prireditev že vršila v njem.

Slovenska nacionalna javnost naj se zave ob tem jubileju, kaj je njena dolžnost in naj ne samo poseti nedeljsko sokolsko prireditev v Kočevju, ampak naj tudi sicer pomaga zgraditi dom, ki bo trdnjava sokolstva in nacionalne misli na Kočevskem.

Iz Celja

e— **10letnica obstoja Aerokluba v Celju.** Mestni odbor kr. jugoslovenskega Aerokluba »Naša krila« v Celju proslavlja letos 10letnico svojega obstoja. 10 let ni sicer veliko razdobje, toda za letalstvo ki napreduje z naglim tempom, pomeni to lep jubilej. Da bi se ta proslava 10letnice izvršila čim odličnejše, je sklenil mestni odbor Aerokluba v Celju, da bo priredil v nedeljo 4. septembra velik propagandni miting v Celju. Visoko pokroviteljstvo nad to prireditvijo je blagovoli prevzeli Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Aglinemu mestnemu odboru, ki mu načeljuje magister g. Andro Posavec, iskreno čestitam k 10letnici in mu želimo čim več uspehov v bodočem udejstvovanju.

e— **Sokojsko društvo Orlje-matica obvešča** dolocene brate in sestre, ki potujejo na župne in medžupne plavalne tekme v Rogaslo Slatino, da bo zbor danes ob 15.30 pred kolodvorom v Celju. Tekmovalec priporočamo, da vzamejo s seboj trenirke in brisače.

e— **Podobor UROIR v Celju** vabi vse rezervne oficirje, ki se želijo udeležiti dveh enodnevnih vežb, ki bosta 25. in 31. t. m. v celjski garniziji, da takoj, najpozneje pa do vseh tega ponedeljka 22. t. m. prijavijo svoje udeležbo tajniku podoborja tov. Franju Vrečko v cinkarni (telefon št. 28). Prijavite se v čim večjem številu! Udeležba po možnosti v uniformi, sicer v civilu.

KINO UNION, »MAČJA BRV« po znamenitem Sudermannovem romanu.

e— **Konferenca brivcev in trizerjev dravske banovine v Celju.** V nedeljo 28. t. m. bo v Celju konferenca delegatov brivsko-frizerjske stanovske organizacije dravske banovine v klubijski sobi hotela »Evrope« v Celju. Na tej konferenci bodo obravnavali in pretresali stanovsko gospodarska vprašanja in strokovno izobrazbo naraščajo.

e— **Najmanjši avtomobil v Jugoslaviji** prispel v Celje. Ves tisk v Jugoslaviji piše o najmanjšem avtomobilu v Jugoslaviji, ki ga je zgradil brez sole in obrti 19-letni Črnogorec Nasuf Hadrovic. Ta avtomobil je pred kratkim posetil Ljubljano in nato Mariborski teden ter je prispel sedaj tudi v Celje. Miniaturni avtomobil tehta samo 82 kg, dolg je 120 cm, prevozi 40 km na uro, bencina pa porabi komaj 2½ litra na 100 km. Najzanimivejše je, da ima avtomobil samo en sedež, na njem pa se vozita dva človeka. Kadar oba sedeta v avtomobil, se avtomobil skoraj ne vidi, opazi se samo, da je pod njima neki stroj, ki ju hitro pomika dalje. V avtomobilu potujeta konstruktor Nasuf Hadrovic in njegov sopotnik, privatni uradnik Rada Dragutinovič. Oba sta se nastanila v hotelu »Beli vol«. Dobila sta dovoljenje, da tudi v Celju pokažeta zanimivi izum, s katerim sta prepotovala že vso zetsko in primorsko, in velik del dravske banovine. Povedala sta, da juna rod povsod v velikem številu obiskuje, zlasti pa v dravski banovini, kjer se ljudje zelo zanimajo za industrijo in tehniko. Na njunem potovanju ju najbolj podpirata tvrdi Shell in Bata, ki jima brezplačno dobavljata bencin in pnevmatike. Miniaturni avtomobil je od danes do torka 23. t. m. na ogled na prostoru nasproti »Zelenega travnika« na ogled Ceste na grad in Klavniški ulice.

e— **Na drž. realni gimnaziji v Celju** bodo popravni izpiti rednih učencev in privatistov dne 29., 30. in 31. t. m. popravni nižji in višji tečajni izpiti pa 30. in 31. t. m. Vpisovanje v 1. razred bo 1. septembra, v 2. do 8. razred 2. septembra in za vse učence in učenke s tujih zavodov 3. septembra, vsakokrat ob 8. do 11. Pri vpisovanju v 1. razred naj starši odlošno njihovi namestniki izjavijo, ali želijo vpisati otroka v realnogimnazijski razred ali v klasične vzporednice. Pojasnila glede študija na klasičnih vzporednicah bodo dali gg. profesorji pri vpisovanju.

e— **V sadovnjaku je uštrleli fanta.** Okrožno sodišče v Celju je včeraj obsodilo 39-letnega poselnika Avgusta Narata iz Pleša pri Sv. Petru pod Sv. gorami na 4 leta robove, izgubo častnih pravic za dobo 4 let in plačilo 500 din povprečnine, ker je 21. junija v svojem sadovnjaku z lovsko puško usmrtil 17-letnega posestnikovega sina Ivana Gersaka iz Hrstaja, ki ga je bil zasačil v sadovnjaku, ko je pobiral na tleh ležeča jabolka. Narat je bil obtožen zaradi umora, sodišče pa je prišlo do spoznanja, da gre le za uboj.

Iz Maribora

a— **Starokatoliška cerkev** nam sporoča: Vsem prizadetim in vsej javnosti sporočamo z ozirom na došla vprašanja, da bo služba božja, poučevanje verouka in šola ter cerkveno uradovanje v vsakem primeru naprej ter se vsi vzpodbujajo k najrednejšemu posejanju služb božjih, zlasti pa naj pride v nedeljo 21. t. m. in 28. t. m. vsa šolobvezna mladina.

a— **Na Peco!** Mariborski planinci gredo matjaževati na sivo Peco in se odpeljejo že danes v soboto z vlakom ob 13.20 ali pa s Putnikovim avtobusom ob 13.

a— **Usoda naših sezonskih delavcev.** Nemška oblastva so izročila včeraj našim obmejnim oblastvom tri delavce iz Prekmurja, ki so pred meseci odpotovali z drugimi tovariši na sezonsko delo. Vsi trije so namreč zboleli in niso bili sposobni za težko delo. Ker niso imeli sredstev za povratek v domovino, so jih nemška oblastva odgonskim potom poslala v našo državo. Na mariborskem kolodvoru so jim preskrbeli vse najpotrebnejše in jih nato odpremili v Prekmurje.

a— **Zanimiva pravda.** Včeraj dopoldne je bila med 10. in 11. v razpravni dvorani 84 zanimiva in mestoma precej burna razprava v zadevi teobita bivšega zakupnika Mariborskega otoka in Grajske kleti g. Grge Basletiča, ki toži mestno občino za odškodnino 65.000 din. Basletič je zastopal odvetnik dr. Rapotec, mestno občino pa župan in odvetnik dr. Juvan. Med drugimi je bil zaslišan kot prič tudi nadglavnik mestnega gradbenega urada inž. Baran. Razprava je bila preročena na 27. september, ker je treba zaslišati več drugih prič, med njimi podžupana Zebota, ravnatelja Loosa in odvetnika in mestnega svetnika dr. Ferdinanda Müllerja. Za razpravo vlada v Mariboru veliko zanimanje, zlasti in krogih mariborskega goštilničarstva.

a— **Mariborski mednarodni svet** je obsodil včeraj opokidne 62-letnega Jožeta Lorenciča na 10 mesecev strogega zapora, ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 3 let, ker je v smislu obtožbe ukradel junija Ivanu Tomanu iz Ruš, Rudolifu Armušu iz Ruš in Francu Heletu iz Ročpoha tri nočne vozilke, na katere je naložil hmeljovke, ki jih je ukradel posestniku Josipu Bučarju in posestnici Katarini Doblekarjevi iz Laznice pri Limbušu. 26-letni silarski pomočnik Miloslav Kožuh iz Košakov pa je bil obsodjen na 4 mesece strogega zapora, 240 din globe ter izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 3 let, ker si je pod lažnim imenom Hanza Kluga iz Pesnice izposodil od nekega Franca Kotnika iz Studencev nov usnjati suknjčič v vrednosti 1700 din, razen tega kolo in klobuk, ne da bi vrnil izposojene stvari. Zagovarjati se je moral tudi radi tatvine kolesa in drugih stvari, ki jih je Kožuh priznal.

a— **Vse krajevo.** Iz Ehrlichove tekstilne tvornice je izginil 10 cm širok transmissijski jermen v vrednosti 300 din. Tatvina še ni pojasnjena. V Delavski ulici so se pojavili tatovi perila. Iz zaklenjene pralnice železničarjeve žene Marije Fluherjeve v Delavski ulici 10 so odnesli večjo količino moškega in ženskega perila v skupni vrednosti 400 din. Nato so se nočni rokomavci oglašili v sosedni hiši, kjer je imela železničarjeva žena Zofija živkova pripravljeno večjo množico perila za sušenje, ki je preko noči izginilo. Živkova je prizadeta za okoli 1000 din. Železničar Koban s Tržaške ceste 25 je prijavil tukajšnji policiji, da mu je v noči na četrtek odnesel nekdo z dvorišča omenjene hiše 5 komadov 3 m dolgih železnih tračnic, ki naj bi služile za obešanje perila. Ugotovilo se je, da so omenjene tračnice prodali trije neznamiti moški pri nekem trgovcu s starim železom.

a— **Ljudje nasadajo.** Pri gostilničarju F. Mautnerju v Zgornjem Radvanju se je zglasil neki moški z listkom gospe Helene Gustinčičeve iz Zgornjega Radvanja, češ, da ga ista prosa, da izroči donositelju listka 200 din na njen račun. Gostilničar je v dobri veri, da ima opravka s poštenjakom, zaproseno vsoto zares izročil. Naslednjega dne je gostilničar ob srečanju z gospo Gustinčičevo ugotovil, da je nasledel drznemu sleparju, za katerega se sedaj zanimajo oblasti. Pred magdalensko cerkvijo je ponujal neki moški delavcu Juriju Amomu iz Radvanja 17 kg saharina za znesek 150 din. S saharinskim trgovcem sta se dogovorila, da mu ta izroči vse saharine pod pogojem, da mu plača Amon vnaprej 110 din, nakar mu neznanec prinese dogovorjeno količino saharina. Amon je izročil neznanцу 110 din, ni pa dočkal, da bi se vrnil nazaj s saharinom. Spoznal je, da je nasledel sleparju in je o tem takoj obvestil policijo.

Iz Ptuj

i— **Pomemben jubilej.** Danes praznujeta v Trbovljah zlato poroko g. Franc Jamšek, vpkopjen streljni mojster, in njegova soproga ga. Marija. Kljub težkemu in trudopolnemu življenju sta dosegla oba jubileja čestitljivo starost 74 in 75 let. Njuno dolgo življenje je bilo polno trpljenja za kruh. Vse težave pa sta prenašala s pristno dolžniško dobrodušnostjo in potrpežljivostjo. Oba sta rodila okoli 20 otrok, od katerih žive samo še trije. Svetovna vojna je tudi od nju zahtevala krvne žrtve; padla sta dva sinova Simon in Alojzij. Današnjo slavo bodo prisostvovali vsi živeči družinski člani, med njimi tudi najstarejši sin France, ki je prišel s svojo soprogo na dopust iz Nemčije. — Jubilatoma, ki sta še kljub visokim letom oba čila in zdrava, želimo še prav mnogo srečnih in veselih let!

i— **Z Abrahamom se je srečal priljubljeni ptujski sodnik dr. Vladimir Muha.** Zveštemu naročniku želimo, da bi dočkal Metuzalema.

i— **Velika sokolska tombola.** Sokolska četa v Dornavi si je nadela nalogo, zgraditi v Petrovi petletiki svoj dom. Vse članstvo je marljivo na delu ter zbira vsakovrstne darove in prispevke. Odkor sam pa je sklepal prirediti v nedeljo, dne 4. septembra, veliko tombolo na grajskem dvorišču v Dornavi. V primeru slabega vremena bo tombola 18. septembra. Pripravljenih imajo že zdaj nad 400 lepih dobikov, izmed teh kar 15 tombol. Po tomboli bo velika narodna veselica.

i— **Dobiček kvartopirca.** V neki gostilni so v nedeljo kvartali navdušeni kvartopirci med katerimi je bil tudi 55letni Adolf Polak iz Turnišča. V kvartopirski strasti so se stegli in je Karl Hojnik z okovanimi čevlji obrcal Polaka ter mu polomil rebra. Ker so Polakov poškodbe smrtno nevarne, so ga v četrtek pripeljali v ptujsko bolnišnico.

i— **Obiranje jabolk.** Skoraj vsi posestniki v ptujski okolici so zaposleni z obiranjem jabolk. Pridelek je še dosti zadovoljiv in se vsak dan oglašajo mnogi kupec. Cena je ugodna in se giblje med 2.50 do 3.50 din za kg.

i— **Merilna dela za novi most preko Drave.** Že več let se čuti potreba, da se na državni cesti Maribor-Ptuj zgradi nov, težji in večjemu prometu ustrežajoč most preko Drave, ker je stari lesen že skoraj neraben in ga ulegne prva večja povodenj odpavlati. Načrti že več let ležijo v ministru, a za izvedbo tedaj pa ni nikdar potrebna kredita. V sredo pa so se vršila po nalogu gradbenega ministrstva merilna dela na desni strani Drave zaradi popravka načrtov, o katerih upamo, da se bodo vendar v kratkem izvedli.

i— **Zvočni kino Ptuj** predvaja danes ob 20. jutri ob pol 19. in pol 21. veličim »Dolomiti v planincu«. Pred predstavo se predvaja Alfa tednik in kulturni film o naši državi.

Iz Murske Sobote

ms— **Samomor** je hotela izvršiti služkinja Angela Furšтова, ker ji je gospodar odpovedal službo. Sredi dopoldne je pustila službo in izginila v okolico. Šele popoldne so jo pastirji našli zunaj mesta na njivah, kjer je nezvestna ležala ob električnem drogu. Verjetno je Angela splezala po železnem ograjenju proti žlebam z namenom, da izvrši samomor, vendar se ji to ni posrežilo in je padla na tla. Takoj so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da so ji ohromele noge in ima poškodbe na hrbtenici.

ms— **Proslava 20letnice Jugoslavije** v Orensovi napoveduje »Murska Krajina«. Proslava bo obdržana 11. septembra skupno s 25letnico izhajanja »Novine, glasila župnika Kleka.

Gospodarstvo

Zanimanje za letošnji savinjski hmelj je že precejšnje

Obiranje hmelja v Savinjski dolini se je začelo ta teden. Kakor kaže, bo pridelek nasproti lanskemu za slabo tretjino manjši, a kakovost je prav dobra. Po zadnjem deževju se je stanje nasadov skoro povsod popravilo. Toče letos ni bilo razen v manjšem delu okoliša, kjer pa ni napravila posebne škode.

Dasi še ni mnogo pridelka obranega in torej še ni mnogo suhega blaga na razpolago, je vendar že precejšnje zanimanje za letošnji pridelek. Manjša količina so se že prodale po 25 din za kilogram. To veliko zanimanje vsaj obeta, da bo hmelj letos še lahko v denar. Prerokovati pa se seveda ne da, kako se bodo cene razvijale, saj se še niti ne ve, kolik in kakšen bo pridelek v Srednji Evropi. Iz Vojvodine poročajo, da tam peronospora čedalje bolj ogražda barvo pridelka, ki zraven tega ne bo obilen. V češkoslovaški bo po zadnjih vestih tudi manjši pridelek. Iz Nemčije pa poročajo, da je cenitev letošnjega pridelka še nemogoča. Podobno velja za druge hmelj pridelujoče države.

Naj pri tej priliki ponovno opozorimo savinjske hmeljarje, da je treba hmelj obira-

ti čisto in pravilno, to se pravi, ne v celih grozdih in tudi nobenih listov ne sme biti vmes, vsaj ne večjih. Prav tako ne smemo puščati med zdravim blagom rjavih kobil. Skrbimo za to, da bo savinjsko blago skrovelo, saj je jasno, da sloves blaga krepi cene. Naj bodo hmeljarji v tem oziru strogi in neizprosni.

Še važnejše je, kako se hmelj suši. Znano je, da mnogi savinjski hmeljarji zelo pokvarijo svoje blago s tem, da ga skoroda sprazijo, ne posušijo. Da se hmelj pravilno suši, ne sme biti v sušilnicah nikdar nad 45° C toplote. Da se bo pri tej toploti dobro sušil, se ne sme preveč na debelo nasipati na lese. Hmeljarji tudi ne sme z les jemati slabo posušenega blaga in ga zmetati na kup, češ da se bo potem še na kupu malo sušil. Jasno je, da se slabo posušeno blago na kupu kvari. Hmelj je dovolj suh, kadar se pececi sredji kobile ne da več upogniti, temveč se nalomi.

Vse to je sicer hmeljarjem že znano, vendar nič ne škoduje, če se spet in spet naglašajo, da so pravilno obiranje, sušenje in spravljane blaga najkrepkejša opora cenam.

Gospodarske vesti

— **Organizacija kmetijskih zbornic.** Delo za dokončno organizacijo kmetijskih zbornic se bliža h koncu. Po izvršenih volitvah uprav poedinih zbornic, ki so bile izvršene ob koncu preteklega leta, se je pokazala potreba po pravilnikih o osebah in o pokojninskem skladu teh zbornic. Šele potem bi mogle zbornice postaviti svoje stalne osebje. Doslej so izročile svoje pravilnike v odobritev kmetijskemu ministru tri zbornice, a ostale bodo to v kratkem storile. Te dni je kmetijski minister potrdil pravilnika kmetijskih zbornic za dravsko in moravsko banovino. Ko bodo potrjeni še pravilniki ostalih zbornic, se bo delo okoli organizacije definitivno končalo, nato pa bodo zbornice lahko začele delovati.

— **Posojilo za izpolnitev našega telefonskega prometa.** Ministrstvo za pošte bo sklenilo posojilo pri Poštni hranilnici v znesku 100 milijonov dinarjev, ki se bo uporabilo za izpolnitev in razširjenje telefonskega prometa v državi. Vse delo naj se izvrši v teku treh let. Zaključilo se bo posojilo na podlagi rednih proračunskih dohodkov ministrstva.

— **Nova družba za iskanje in izkoriščanje bakra in zlata.** V Zaječarju se je te dni ustanovila delniška družba Slatinski rudokopji za glavno enega milijona dinarjev, ki je podeljena na 1000 delnic po 1000 din. Družba se bo bavila z izkoriščanjem vseh vrst rud in izkopanin. Hkratu bo iskala ležišča rud, v prvi vrsti bakra in zlata na območju slatinske občine v zaječarskem srezu.

— **Produkcija elektrolitičnega bakra v borskih rudnikih julija.** Kakor je znano, je začela v začetku julija v borskih rudnikih obratovati tvornica za elektrolito bakra. Po službenih podatkih ministrstva za gozdove in rudnike je ta tvornica producirala v juliju skoro 20 vagonov elektrolitičnega bakra.

— **Na vsakih 100 delnic Industrije železa v Zenici** ena delnica Jugoslovenskega čelika. Spojitev Industrije železa d. d. v Zenici, z Jugoslovenskim čelikom d. d. v Sarajevu, se je izvršila na ta način, da bo Jugoslovenski čelik prevzel celotno imovino z vsemi pravicami in obveznostmi, terjatvami in dolgovni Industrije železa v Zenici. Delničarji Industrije železa bodo dobili od Jugoslovenskega čelika za vsakih 100 delnic, katerih nominalna vrednost je 50 din, eno delnico, katere nominala je 5000 din.

— **Fuzija s Treptom.** Kakor so časopisi že poročali, so se pred dnevi vršile izredne skupščine delničarjev »Kopaonika«, »Zletova«, »Novega brda« in »Treptca«. Delničarji so soglasno odobrili likvidacijo teh družb in njih fuzijo s »Treptom«. Nova družba se bo imenovala Treptca Mines Ltd. Prav tako so delničarji soglasno odobrili povečanje delniške glavnice za 420.000 funtov, kateri znesek se bo uporabil za zgradbo topolin v Treptu in Sabcu.

— **V prilogi včerajšnjih »Službenih novine«** je bila objavljena uredba o paznikih nedržavnih gozdov, s katero se izpolnjuje zakon o gozdovih z dne 21. decembra 1. 1929. Nadalje je bila objavljena uredba o spremembi in izpolnitvi uredb glede olajšav pri plačevanju prispevkov v sklad za pogozdovanje, ki jih porajajo plačevalci posestniki nedržavnih gozdov. Objavljen je bil tudi pravilnik o delu odbora za kontrolo porabe 6 odstotnega državnega posojila za javna dela in državnemu obrambo ter o postopku pri angažiranju in utemeljevanju rabe kreditov, dodeljenih iz tega posojila posameznim ministrstvom. Objavljena so bila nadalje navodila o izvajanju uredbe glede dopolnilnega protokola k trgovskemu sporazumu Jugoslavije in Grčije in končno prepoved reklame za specialna zdravila, za katerih razpečevanje dovoljenje še ni bilo izdano.

— **Izprememba uredb o obveznem zavarovanju posevkov proti toči v donavski banovini.** Kmetijski minister je na podlagi zakona o obveznem zavarovanju posevkov in pridelkov proti toči z dne 4. februarja 1. 1931. predpisal uredb o spremembah uredb o obveznem zavarovanju posevkov in pridelkov proti toči v donavski banovini. Ta sprememba se glasi: Pri izvajanju obveznega zavarovanja posevkov in pridelkov proti toči bosta sodelovali državna in samoupravna oblast z banovinsko ustanovo za zavarovanje posevkov in pridelkov proti toči v mejah, ki jih odobere resorni ministri, ter bodo v tem primeru organi dotičnih oblasti po splošnih predpisih odgovarjali za zadeve zavarovanja posevkov in pridelkov proti toči.

— **Medicinsko vato in ovojni material** smejo prodajati le lekarne. Na osnovi zakona o lekarnah in o nadzoru prometa z zdravili je minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal odlok, da smejo prodajati medicinsko vato in ostali ovojni material izključno le lekarne, ker te edine lahko po svoji ureditvi odgovarjajo za čistost in sterilnost tega materiala. Parfumerijske, galanterijske in druge blagovne trgovine kakor tudi delavnice, ki so si pribavile dovoljenja za poslovanje s tem blagom po obrtnem zakonu, ne smejo prodajati medicinske vate in ovojnega materiala za zdravila, niti ne morejo odgovarjati za čistost in sterilnost tega blaga.

ne trgovine kakor tudi delavnice, ki so si pribavile dovoljenja za poslovanje s tem blagom po obrtnem zakonu, ne smejo prodajati medicinske vate in ovojnega materiala za obvezovanje ran in za druge zdravstvene svrhe, ker to ne spada v področje njihovih poslov, niti ne morejo odgovarjati za čistost in sterilnost tega blaga.

— **Pred gospodarskimi pogajanjmi med Jugoslavijo in Češkoslovaško.** Rumunska delegacija, ki je začela dni razpravljati v Pragi o novi ureditvi češkoslovaško-rumunske blagovne izmenjave se je vrnila v Bukarešto. Na pogajanjih se je ugotovilo, da dosedanja pogodba v redu funkcioniira. S tem se je zaključila prva etapa pogajanj, ki se bodo 22. t. m. v Pragi nadaljevala. V naslednjih dneh pa odputuje češkoslovaška delegacija v Jugoslavijo, kjer bo razpravljala o možnostih povečanja češkoslovaškega uvoza iz Jugoslavije. Zlasti naj bi se povečal uvoz žita, s čimer bi se trgovinska bilanca za Jugoslavijo nasproti Češkoslovaški izboljšala.

— **Zabrana nepooblaščenega prometa s specialitetami in specialnimi zdravili.** Na podlagi zakona o lekarnah je minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal odlok, po katerem je strogo zabranjeno domačim in tujim proizvajalcem in njihovim zastopnikom kakršnokoli propagiranje specialitet in zdravil s specialnim zaščitnim imenom, ki so zabranjena ali prijavljena, vse dotlej, dokler ministerstvo ne izda končne odloka in ne dovoli njihovega prometa, odnosno dokler niso vneseni v cenovni specialitet. Kdor se ne bo ravnal po tem odloku bo trpel zakonske posledice in proizvodnja, uvoz in prodaja preparatov se mu bodo zabranili.

— **Dotičnana je statistika zunanje trgovine kraljevine Jugoslavije za prvo polletje 1933.** Knjiga se dobi za ceno 60 din pri vseh glavnih carinarnicah in v večjih knjigarnah.

— **Moderniziranje cestišča na državni cesti Samobor-Bregana.** Dne 10. septembra bo v računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za gradbe prva očetna licitacija za zgradbo modernega cestišča na cesti Samobor-Bregana od 487 do 494 km. Zgradba iz cementnega betona bi stala 12.9 milijona, iz asfaltnega betona pa 13.3 milijona dinarjev.

— **Licitacija.** Dne 2. septembra bo pri direkciji drž. železnice v Zagrebu licitacija za dobavo hrastovih pragov neimpregniranih pragov. Dne 12. in 13. septembra bo pri upravi policije v Ljubljani ustna licitacija za dobavo uniform za drž. policijsko stražo uprave policije v Ljubljani. Dne 8. septembra bo pri upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 36.000 kg polkarnona za znamkovanje. Dne 13. septembra pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo električnih aparatov za transformatorsko postajo za rudnik Velenje.

— **Licitacija za nabavo avtomatskih telefonskih central za Skopje in Osijek** bo najkasneje v aprilu prihodnjega leta. Nabava teh central se bo izvršila na breme posojila 100 milijonov dinarjev, ki ga dobi ministerstvo za pošte od Poštne hranilnice. Obe telefonski centrali se bosta morali postaviti v roku 12 mesecev od dneva sklenitve pogodbe.

Borze

19. avgusta

Na ljubljanski borzi so se angleški funti v privatnem kliringu trgovali neizpremenjeno po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v grških bonih po 29.2150. Nemški klirinski čeki so danes dalje popustili in so stali v Ljubljani 14.20, v Beogradu 14.1512 in v Zagrebu 14.15 (za sredo septembra 14.12, za konec septembra 14.20, za sredo oktobra 14.21).

Na zagrebškem efektornem tržišču je vojna škoda notirala samo 484 den. (v Beogradu je bil promet za dec. po 484.25). Nadalje je bil promet v 9% Blairu po 94.50 in v 7% Seligmanu po 99.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 239.16 — 239.76, Berlin 1742.03 — 1745.91, Bruselj 731.70 — 736.76, Curih 996.45 — 1003.52, London 211.80 — 213.86, New York 4316.0 — 4352.32, Pariz 118.24 — 119.68, Praga 150.19 — 151.29, Trst 27.94 — 231.03.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 484 den., 4% severne agrarne 61.50 — 62.12, 4% agrarne 61.50 den., 6% dalm. agrarne 91.50 — 92, 6% begluške 92.50 — 93.25, 7% stabiliz. 98 — 99, 7% invest. 99 — 99.75, 7% Seligman 98 — 99, 7% Blair 94 — 94.75, 8% Blair 98.50 — 99; delnice: PAB 228 den., Narodna banka 7250 den., Sečarana Bečkerek 600 bl., Sečarana Osijek 115 bl., Osiječka Ijevaonica 180 — 220, Dubrovačka 350 den., Oceania 770 bl., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 484 — 484.50, za dec. — (484.25), 4% severne agrarne 61.25 den., 4% agrarne 62.50 — 63, 6% dalm. agrarne 92 — 92.50 (92.25), 6% begluške 93 — 93.50 (93.25), 7% stabiliz. 98 den., 7% Seligman 99 den., 7% Blair 93.75 den., PAB 233 — 235, Narodna banka 72.75 — 73.

Blagovna tržišča

2170

Chicago (19. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za sept. 63.6250, za dec. 66.75, za maj 68.25; turščica: za sept. 52, za dec. 48.50, za maj 51.25.

+ Winnipeg (19. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za okt. 67.50, za dec. 67.3750, za maj 70.3750.

+ Novosadska blagovna borza (19. t. m.). Zaradi praznika borza ni poslovala.

+ Budimpeštanska termiska borza (19. t. m.). Tendencija mirna. Promet srednji. Rž: za okt. 15.25 — 15.26, za marc 15.85 — 15.87. Turščica: za sept. 17.62 — 17.64, za maj 13.81 — 13.83.

BOMBAS

+ Liverpool (18. t. m.). Tendencija mirna. Zaključni tečaj: za avgust 4.56 (prejšnji dan 4.56), za dec. 4.65, (4.65), za marc 4.73 (4.72).

+ New York (18. t. m.). Tendencija stalna. Zaključni tečaj: za sept. 8.17, za dec. 8.30 (8.31).

ZIVINA

+ Mariborski svinjski sejem. (19. t. m.) Pripeljanih je bilo 248 svinj. Cene: prasci, 5 do 6 tednov stari 90 do 120, 7 do 9 tednov 130 do 160, 3 do 4 mesecev 180 do 240, 5 do 7 mesecev 285 do 420, 8 do 10 mesecev 450 do 550, enoletni 710 do 820 din. Kilogram žive teže po 6.50 do 8, kilogram mrtve teže 8.50 do 11.25 din. Prodanih je bilo 122 rilcev.

Naši Sokoli na delu

Spored sokolske slavnosti v Kočevju

Jutri 21. t. m. bo slavil Sokol v Kočevju svojo 30letnico in bo imela proslava naslednji spored: jutraj ob 7.51 bo sprejem goštov na postaji, ob 9. skušnje vseh oddelkov, ob 11. slavnostna seja: pozdrav in nagovor, »Bože pravde«, čestitke, recitacije, spominski govor ob 30letnici, »Le naprej.« Po slavnostni seji bo promena in koncert. Ob 14. bo sokolski sprevid, ob 15. pa teledni nastop prired pred lastnim sokolskim domom. Po nastopu bo narodna zabava. Sodelovala bo sokolska godba iz Karlova.

Jutri zbor Sokol

General Vuillemin v Berlinu

Vrhovni poveljnik francoske oborožene sile v zraku, general Vuillemin, ob prihodu na letališče Staaken pri Berlinu. Ob Vuilleminu (v civilu) fr. poslanik Poncet, zraven njega general Milch

Lindbergh v Moskvi

Ogledal si bo ruska letala in bo obiskal kardiološki zavod

Polkovnik Lindbergh in njegova žena sta prispela nenadno v Varšavo in sta od tam odletela v Moskvo. O tem polletu poročajo, da si hoče slovit letalec ogledati veliko parado sovjetske zračne sile in neka poročila pravijo, da so mu sovjetski bombniki pripravili častno spremstvo med poletom nad ruskim ozemljem.

Razen udeležbe na moskovskem letalskem kongresu ima pa Lindbergh obisk tudi znanstvene namene, in sicer je to v zvezi z raziskavanjem ameriškega učenjaka, prof. Carrela, ravnatelja zavoda za eksperimentalno medicino. Gre za »umetno srce«, pri čemer sodeluje tudi polkovnik Lindbergh. Moskovski kardiološki zavod se bavi z raziskavanjem iste vrste in ta so se začela s preizkušanjem delovanja

umetnega in naravnega srca v velikih višinah, na krovu balonov in letal.

Zdi se pa, da namerava Lindbergh ob tej priliki urediti še neka vprašanja. Neki varšavski popoldnevnik piše, da se hoče kot delničar družbe Panamerican Airway pogajati s sovjetskimi krogi glede stalne letalske zveze med Rusijo in Zedinjenimi državami preko Severnega tečaja ali Beringove ceste. Ameriška in sovjetska vlada dajeta temu načrtu baje velik pomen. Polkovnik Lindbergh se bo pogajal s prof. Schmidtom ter drugimi zastopniki sovjetskega letalstva, a sprejel ga bo tudi Stalin. Končno odide z znanim ruskim letalcem Gromovim na študijski polet v polarne kraje. Teh navedb varšavskega lista pa niso doslej potrdili še z nobene strani.

Resnica o strupenih plinih

Knjiga, ki je zbudila ogromno pozornost

»Zadnjih! Resnica o strupenih plinih« je naslov knjige, ki je izšla pred kratkim v Londonu in jo je napisal James Kendall. Knjiga je zbudila po vsem Angleskem velikansko pozornost. Avtor predava kemijo na vseučilišču v Edinburgu in spada med najpomembnejše angleške kemike. V svojem delu nastopa energično proti neštetim publikacijam zadnjega časa, ki obnavljajo bodočo vojno s strupenimi plini.

»Vse, kar so tu napisali, je preveč patetično in obenem brezdanja neumnost«, pravi Kendall. Tudi »Zaščitni ukrepi zoper zračne napade«, ki jih je izdal angleško notranje ministrstvo, so predmet njegove ostre kritike. Gotovo je bilo potrebno seznaniti prebivalstvo z nevarnostmi kemične vojne, sodi avtor, toda šli so daleč preko cilja in so ljudi po nepotrebnem vznemirjali. Veliko bolj bi bilo, če bi prebivalstvu energično dopovedali, da lahko pričakuje tudi napada iz zraka brez vsakega strahu, če se držijo potrebnih zaščitnih odredb, posebno pa, če si opremljen s plinsko masko. Kendall napada tudi pravilico o plinu in pol, ki ga je pričakovati za bodočo čase, in ker govori tu kot kemik o svojem specialnem področju, je pač zelo pomirljivo, ko zagotavlja, da v bodočih vojnah pač ni računati z uporabo močnejših plinov, nego so bili plini svetovne vojne. Kemiki so že med svetovno vojno izrpalili vse možnosti, tako da je skoraj izključeno, da bi mogli najti pline, ki bi bili kot ofenzivni plini učinkovitejši od fosgena in kot defenzivni močnejši od gorčičnega plina. Vse, kar so napisali doslej o groznem nadplinu bodočnosti, označuje prof. Kendall kot prazno grožnjo z vojaškega stališča. Poedini civilisti, ki ni zaščiten proti plinu, pa je seveda posvečen smrti.

Glavni vzrok, da so imeli strupeni plini v svetovni vojni spočetka takšen uspeh,

je v tem, da je imela nemška kemična industrija takrat monopolen položaj. Ta položaj je dal vodstvu nemške vojske prednost šestih mesecev. In če Nemci navzlic tej prednosti venderle niso imeli odločilnega uspeha, je to tem manj verjetno danes, ko o monopolnem položaju nemške kemične industrije ni mogoče več govoriti.

Tekoči sončni sij na Havajskih otokih

Eden najbolj čudnih pojavov na Havajskih otokih, ki jim nenavadnih dogodkov ne manjka, je tekoči sončni sij, ki se usiplje vsak dan najmanj enkrat na prerodovito deželo. To je dež, ki se pojavlja z vedrega neba. Sonce sije dalje, nikjer na nebu ni videti niti najmanjšega sledu oblakov, nebo je temno modro še tedaj, ko se pokaže nad Pacifikom mavrica, ki naznanja konec fenomena. Nenadno, kakor se je bil pojavil, dež preneha.

To uganko je znanost že rešila. Silni vetrovi v višinah trgajo oblake, ki se kopičijo nad gorskimi vrhovi in jih odnašajo raztrgane s seboj, dokler se ohlajena para ne spremeni v dež. Otočani so temu neobičajnemu fenomenu nadeli poetično ime »tekoči sončni sij«.

Komet padel na zemljo

Zvezdarna na Monte Mariu v Rimu poroča, da so v eni zadnjih noči opazili svetlo moder, kroglast meteor, ki je prekal ozvezdje škorpiona in je zapustil svetlo progo. Kolikor je bilo mogoče ugotoviti, ne gre za meteor, kakršni so v tem času običajni, temveč za utrinek, ki je imel vse znake repatice.

Tragična rešitev

Mati je hotela rešiti sina iz vode, a je pri tem sama utonila

Poročnik indijske armade Wilmout Vickers je bil na kratkem dopustu v Angliji in je odšel s svojo družino v obmorsko kopališče Thorp Ness. Družina se je kopala, oče in starejši sin sta se kot prva vrnila na kopno.

Komaj je Vickers stopil na trdna tla, je slišal ljudi, ki so vpili, da je nekdo v nevarnosti in opazoval je reševalni čoln, ki je odplul, da reši nekega dečka, ki je na morju po vsem videzu izgubil zavest. Vickers ni vedel, da je to njegov lastni, mlajši sin. Malo pozneje so pripeljali na suho neko žensko z belo kopalko čepico, ki je bila videti isto tako nezavestna. Šele sedaj je Vickers zasluhl, da bi mogla biti to njegova žena, ki je imela isto tako belo čepico. Ko je stekel tja, je zvedel tragično resnico.

Njegov mlajši sin je začel v nevarnosti in mati je pohitela k njemu, da ga reši. Uspelo ji je, da ga je obdržala toliko časa na površju vode, dokler ni prišla pomoč. Potem pa so jo zapustile moči in se je potopila. Takoj so začeli reševati tudi njo. Med tem se je deček osvestil in ko je zvedel, da je njegova mati v nevarnosti, se je iztrgal ljudem, planil v vodo in splaval proti mestu, kjer se je potapljala mati. Prišel pa je prepozno, njegova mati je bila že utonila. Dečka, ki se je pri posku-

Dvoboj med galebom in raco

Ob bregu Firth of Fortha so opazovali te dni hud dvoboj med galebom in raco. Galeb je bil napadel majhno račko, starša se je vrgla nanj. Po dolgem boju je račka galeba premagala in ga prepodila.

40 milijonov protiplinskih mask

Angleška vlada je dala, kakor znano, s velikimi stroški pripraviti 40 milijonov plinskih mask za svoje civilno prebivalstvo. »Daily Express« je dal s temi maskami napraviti sedaj poskušne in poroča z velikimi naslovi o uspehih.

Plinske maske so preizkusili ne s vojnimi, temveč z arsenikovimi plini. Poskusnih oseb je bilo 14. Med tem ko se po navdih londonskega lista angleške ljudske plinske maske niso izkazale, primerne kot zaščita proti arsenikovim plinom, so se angleške in druge vojaške maske dobro obnesle.

Kondenzirano žito

Dva Angleža sta izumila postopek, ki utegne izzvati pravo revolucijo v vprašanju prehrane. Našla sta način, po katerem je mogoče žito in moko stisniti v zmes, ki zavzema komaj desetino prvotne prostornine.

Ta zmes vzdržuje baje neomejen čas, ne da bi se pokvarila in ne da bi postala za svoj pravi namen neuporabna. Niti voda in ogenj ji ne moreta do živega, a s tenko prevlečko voska jo je mogoče zaščititi celo proti vsem škodljivim vplivom od zamaž.

Najemniki – dediči po hišnem gospodarju

Skoraj 40 najemnikov v nekem londonskem predmestju je presenčila prijetna vest: njih hišni lastnik, ki je bil umrl v juliju, jim je v oporoki zapustil po 10 do 100 funtov sterlingov. Mož je bil samec in je živel sam v majhnem stanovanju svoje hiše. Najemniki so bili popolnoma preseščeni nad njegovo velikodušnostjo, kajti razen nekaterih, ki so ga poznali že od prej, ga niso po obrazu niti poznali. Živel je popolnoma osamljeno in je le redkokdaj sprejel kakšen obisk.

Treh hollywoodske komparzerije

Pri snemanju nekega novega velefilma v Hollywoodu so statistom po nekem poročilu razdelili sledeče količine živil: 1200 kostrunovih gnjati, 4000 z maslom namažanih kruhov, 13.000 funtov pečenega mesa, 2000 funtov paradiznikov, 4000 kosov pogače, 10.000 litrov mleka, 15.000 steklenic mineralne vode. Razen tega so statisti pokadili 1,2 milijona cigaret.

Windsorska v Napoliju

Vojvoda Windsorski s soprogo je nedavno obiskal Napoli (slika)

Konec kaznilnice v Readingu

V nji je bil zaprt pisatelj Oskar Wilde – Namesto kaznilnic bodo zgradili stanovanjske hiše

Angleži so v vsem konservativni in tudi če gre za gradnjo novih kaznilnic, bi najrajši videli, da ostane vse po starem. Toda sir Samuel Hoare, notranji minister ima o zaostalosti angleškega kaznilništva svoje mnenje, ki ga skuša z energičnimi odredbami tudi uveljaviti. Tako je med drugim odredil, naj se poderejo tri zgodovinske kaznilnice, tako kaznilnica v Readingu, ki jo je Oskar Wilde ovekovečil s svojo »Balado o kaznilnici v Readingu«. Razen tega namerava osno-

vati taborišče za ženske kaznjence in v nekaterih primerih prilagoditi kaznilništvo modernim tehničnim pripomočkom.

Ti reformni načrti so zbudili, kakor ni bilo drugače pričakovati, veliko pozornost v javnosti. Toda minister jih je znal podkrepiti z nazornimi številkami, ki pravijo med drugim, da je kriminalnost na Angleskem v zadnjih tridesetih letih znatno nazadovala. V tem času je število kaznjencev od 211.519 padlo na 47.049. Sama od sebe se je tedaj ponujala misel, da bi najslabše vzorce med londonskimi kaznilnicami podri.

Ena izmed teh kaznilnic, pentonvillska, je dobila svoje ime po parlamentarcu Henryju Pentonu. Stala je ogromno in med strogimi viktorijanci je veljala dolgo za vzor popolne jetnišnice. Mestna četla, v kateri stoji, ima v Dickensovih romanih pomembno ulogo. Tu so med svetovno vojno ustrelili borca za irsko neodvisnost, sir Roberta Casementa, ki so ga pokopali v apneni jami na kaznilniškem dvorišču. Čim so zato Irce v Dublinu zvedeli za načrte sir Hoare, so predlagali, naj bi se kosti irskega narodnega mučnika, v kolikor so še ohranjene, prepeljale na irska tla.

Namesto podrtih kaznilnic bodo zgradili nove stanovanjske hiše. V ostalem se minister sklicuje na svoje prednike, ki so od l. 1914 dalje zaprli trideset kaznilnic, ker je število jetnikov nazadovalo. Sicer pa so kritiki njegovih nasprotnikov ne obračunali toliko proti podpiranju kaznilnic, kolikor proti nameri, da bi z jetniki začeli ravnanje malo bolj milo. Konservativnim Angličanom ne gre v glavo, da bi morali kaznjencem dajati boljše obroke, boljše hramo, električno luč v celice, knjige, in predvsem da bi jim dajali možnost za telovadbo in da bi jih bolj poredko zapirali v samotne celice. O tej stvari se sedaj v javnosti živahno pregleda.

Med weekendom in pogajanj

Lord Runciman, angleški posredovalec v Pragi, na graščini grofa Kinského v spremstvu eksperta Gwatkina

„Rdeče morje“

Nenavaden pojav v opisu naravoslovca

Naravoslovec Tarrels je opazoval pred kratkim ob vходу v pristanišče San Pedro v Kaliforniji nenavaden naravni pojav.

Dne 7. julija se je na površini morja pokazal rdeča lisa. Ta lisa se je v naslednjih dneh bližala obali, pri čemer je spreminjala obliko in se je na zadnje razdelila v več manjših lis. Dne 16. julija je to »rdeče« morje doseglo obalo in je ponoči silno fosforesciralo. V vodi je bilo tu na milijarde in milijarde infuzorij, ki so vodo podnevi rdečili in jo ponoči razsvetljevali.

Če je veter vodo vzvalovil, se je bleščala zelenkasto modro. Ribe so delale v to vo-

do svetle proge. Dne 20. julija se je začel iz morja dvigati neprijeten duh, ostalo je še nadalje rdeče. Sedaj je predstavljal 350 km dolg in več kilometrov širok pas. Ob koncu julija je rdeča barva izginila. Zdi se, da so morske živali pospravile vse mikroorganizme. Tarrels meni, da je nenavaden pojav nastal zavoljo vodne toplote in pomanjkanja kisika v vodi.

Cez nekoliko dni je smrad prenehal, morje je ostalo še nadalje rdeče. Sedaj je predstavljalo 350 km dolg in več kilometrov širok pas. Ob koncu julija je rdeča barva izginila. Zdi se, da so morske živali pospravile vse mikroorganizme. Tarrels meni, da je nenavaden pojav nastal zavoljo vodne toplote in pomanjkanja kisika v vodi.

Neprijeten incident v Londonu

Stražnik je aretiraj japonskega vojaškega atašeja

Mučen pripetljaj je imel te dni neki kondomski policijski uradnik. Pred japonskim veleposlaništvom so bile v popoldanskih

urah demonstracije in demonstranti so zahtevali bojkotiranje japonskih proizvodov.

Neka ženska, ki je razdeljevala letake s takšno zahtevo, je stisnila letak tudi nekemu mimoidočemu Japoncu v roko. Japonec je letak raztrgal in ga vrgel proč. Ženska je začela vpiti, na kar se je vmešal neki stražnik in začel Japoncu očitati nedostojno vedenje. Japonec tudi ni molkal, nato je policist tujca aretiraj in ga navzlic odporu zvelkel v pripravljen policijski avtomobil ter ga prepeljal do naslednje stražnice.

Tu se je izkazalo, da gre za japonskega vojaškega atašeja v Londonu majorja Takahashi. Aretiranca so potem seveda takoj izpustili in se opravičili japonskemu poslanstvu.

Boj v vlaku na življenje in smrt

Nočni brzovlak, ki vozi iz Bukarešte v Veliki Varadin, je bil te dni prizorišče obupnega boja. Sprevodnik Curcica je opazil, da je neki potnik v drugem razredu potegnil nekemu sopotniku listnico iz žepa. Hotel ga je prijeti. Tat se je pa postavil v bran in je vrgel sprevodnika v bližini postaje Sinaie iz drvečnega vlaka.

Neki drugi potnik, ki je boj opazoval, je potegnil zasilno zavoro, vlak se je ustavil in železniško osebje je žeparja prijelo. Sprevodnik, ki ga je bil zločinec vrgel iz vlaka, je kakor po čudežu odnesel le lahke praske.

A N E K D O T A

Francoski zdravnik Portal je nekemu svojemu pacientu predpisal strogo dieto. Bolnik pa se ni hotel pokoriti zdravnikovim odredbam. Nekoč je Portal pitipal pacientovo žilo in je ugotovil: »Ze zopet ste jedli jajce, ki sem vam ga prepovedal!« — »Kaj to ste ugotovili na moji žili?« je vprašal prestrašeni bolnik. — »Seveda«, je dejal Portal. »Jajce vsebuje žveplo in fosfor in draži želodčne stene.«

Bolnik je odšel s tega obiska potrj domov in je posihmal natančno izpolnjeval zdravnikove predpise. Ko pa je Portalov asistent vprašal svojega šefa, kako je ugotovil, da je bolnik jedel jajce, je Portal rekel:

»Kako? Cisto lahko! Ali niste videli, da je imel brado umazano od rumenjaka?«

VSAK DAN ENA

Zakonec: »Samo eno bi rad vedel: Kako ste prišli v stanovanje, ne da bi se zbudila moja žena?«

(Pearsons weekly)

Kulturni pregled

»Satire« Gustava Strniše

Gustav Strniša, mladinski pisatelj, po-
slik in feljtonist, se je čitajočemu občini-
stvu nedavno predstavil v novem zbirki
literarnega dela: izdal je zbirko »Satire«,
ki v bogati opremi — z ilustracijami Hin-
ka Smrekarja — že na zunaj vzbuja po-
zornost, ljubitelji lepe knjige pa bodo ra-
di segali po nji predvsem zaradi aktual-
nosti, oblike in privlačnosti snovi.

Saj je satira tista vrsta književnega
ustvarjanja, ki jo najbolj vroče terja da-
našnji čas: kdaj je bilo več klavrnega, po-
narejenega junaštva in še klavrnijših ju-
nakov, ki bi tako vnebovpijajo klicali naše
posmeh in grajo, kakor jih je v današnjih
dneh? Toda za satiro je treba razen stvar-
nega motiva tudi nekega idejnega vzdušja,
v katerem se lahko literarna oblika svo-
bodno razvija in izživlja. Treba je predvsem
nekaj tiste plemenite, širokogrudne tole-
rance, ki so je bili na primer veliki ruski
tvorci čeleznih tudi v časih najtežjega do-
spozituma. Pri nas manjka smisla za loče-
vanje umetniških in političnih pojmov,
tendence skoraj dosledno naleti na odpor.
Če vzamemo vse te malo razveseljive oko-
liščine v obzir, moramo Strnišev »Satire«
pozdraviti kot pomemben prispevek so-
dobnemu slovenskemu slovstvu in sodob-
nemu ocenjevanju človeka in sveta.

Tankočutnemu bralcu se bo najbrž ra-
zodel pečet osebnega doživljanja, ki ga no-
sijo te »Satire«, in zdaleč bo lahko zrl v
delavnico in življenje literata — literata,
ki je v naši kulturni in socialni atmosferi

stvarno obsojen med proletarce, pa vendar
ostane v svoji melanholični samoti. Iz te
žalosti izoliranega človeka je porojen trp-
ki posmeh, s katerim »Satire« prikazujejo
človeka in njegove malenkostne pa tudi
resne tegobe. Pisatelj sam ostaja v teh
zgoditvah vidno v ospredju. Po vzoru kak-
šnega Mihajla Zložnika hodi po svetu kot
razmišljujoč in kritikujoč kronist, beleži,
kar se dogaja okrog njega, s prikrito be-
sedo graja in se smeje iz vsega srca. Živ-
ljenje mu ni težka, globoka problematika
— drčalica mu je, ki se vije dalje in dalje:
razpenja se v nedozel in golla množice...
A od vsega, kar se človeku nudi na
tej drčalnici, so mu kot tipičnemu li-
teratu najbližji problemi iz književnega
in vobče umetniškega sveta. Z ostrim za-
manjem pa motri in obravnava tudi poja-
ve sodobne družbe, vohče, probleme so-
cialne siromašne ter izrodov, ki jih go-
spodarska kriza in način sodobnega dru-
žabnega življenja prinašata na plan. V
celoti so »Satire« vredne iskrene pozorno-
sti, saj pričajo o resnem duhovnem in
oblikovnem razvoju avtorja.

Ilustracije Hinke Smrekarja so doživet-
je zase. Videti je, da je ta naš odlični ilu-
strator po dobi vznemirjenega, hlajstajoč-
ga iskanja spet prišel do samega sebe. Po
njegovi zaslugi in po zaslugi vzorne tiskar-
ske opreme, ki jo je oskrbel Narodna ti-
skarna, je knjiga tudi na zunaj pojav, ki
bo privlačil ljubitelje lepe književnosti.

L. M.

Žižkova predstava »Breskovega cveta«

V Mariboru so avantgardisti prvič nastopili in uspeli

Čeprav je bil čas za priprave silno pičel,
prostor tesno odmerjen in so bili še drugi
posmehi vse prej kot rožnati, je vendar
režiser Žižek uspešno postavil na oder dram-
sko pesnitev »Breskov cvet« V polni dvo-
rani Ljudske univerze — samo v prvih
vrstah so zevali praznine! — je bilo vro-
če vzdušje, polno napetega pričakovanja
novega.

Režiser Žižek je za uvod v pravilno raz-
umevanje načina gledališkega ustvarja-
nja, kakor ga propagira on prikazal bi-
stvene značilnosti novega gledališča. Po-
udaril je, da so dobivale gospodarske so-
cialne periode izraz tudi v gledaliških ho-
tenjih. Naj navedem samo eden primer:
Nastojenje romantizma, ki je koreninil
v družbenih presnavljanjih, je postavil
Schiller v tok romantične revolucionarne
teater.

Današnji gospodarsko in socialno razgiba-
ni dobi gotovo ne ustreza sedanje konven-
cionalno okorelo gledališče. Povsem na
mestu je torej klic po novem načinu gles-
dališkega dela. Zato: Teater je mrtev, naj
živi teater!

S temi besedami na ustih je udaril režis-
ser na kong, da je naslednji hip zajela vo-
dovna tema, iz katere se je izvila svetlo-
ba, spremljana z rastočimi akordi muzike.
Oder je zablistel pred gledalci v vsej
svoji navidezni skromnosti, saj so bili na
njem v glavnem vsega štirje paravani.
Človek nepoučen o bistvenih potezah te-
ga teatra, bi verjetno še isti hip globoko
zdihnil: Oj ti reveži, saj še za kulise niso
imeli!

Pa je pokazal razvoj dogajanja, da niso
pri Žižkovem teatru v središču vsega ku-
lise in »neobkondni potrebni« rekviziti, ka-
kor je to značilno za današnje konvencio-
nalno gledališče, marveč da je težišče vse-
ga dejanja v umetniškem ustvarjanju
igralcev. Od teh se zahteva pri tem načinu
glume poglavitnega dela, študija in vo-
lje ter sposobnosti za resnično ustvarja-
nje. To naj vzbuja v gledalcih občutke,
čustva, predstave in doživljene resničnosti,
ne pa vsa mogoča kuliserska in ostala re-
kvizitna navlačka.

Zapiski

»Življenje in svete« prinese v prihodnji
(ponedeljski) številki članek »Gledali bo-
mo nevidne stvari« dalje beležko A. E.
»Renesančni lik«, nadaljevanje topotipne-
ga kramljanja dr. A. Debeljaka »Skoki de-
žlo medvedov«, N. K. beležko »Judje v
Dubrovniku«, nadaljevanje pripovedne pro-
ze Franceta Borka »Studentka«, članek »Na-
ša narodna kuhinja«, I. Košička jezikov-
slovni prispevek »Mavrice« in dr. Antona
Debeljaka članek »Slovenski unanizmit«. Številko
zaključujejo rubrike Fotoamater, Filatelija,
Praktične novote in druge.

Koncert Tamare Velebičke in Jakova Pe-
trova. V dneh, ko zlasti v ljubljanskih raz-
merah čutilo veseposod »mrtvo« sezono, sta
v Franciškanski dvorani koncertirala
Tamara Velebička in Jakov Petrov. Simpa-
tična želja obeh opernih pevcev, da bi se
predstavila našemu koncertnemu občinstvu,
je našla kaj skromen odziv in to je utegni-
lo tudi slabo vplivati na njuno pevsko raz-
položnost, čeprav sta si očitno prizadeva-
la, da bi premagala negativni vpliv tega
dejstva. Tamara Velebička in Jakov Petrov
imata za seboj že lepo pevsko kariero in
mnoge uspehe na inozemskih gledaliških in
koncertnih odrih. Njun ljubljanski program
je obsegal vrsto opernih arij Musorgskega,
Borodina, Rimskega-Korsakova, Duschka,
Bizeta in drugih, pa tudi nekatere samospe-
ve, med njimi »Jesensko pesem« Miloja
Milojevića. Peveca sta pela tuje arije in sa-
mospeve v originalnem jeziku, tako da je
bil njun koncert zanimiv tudi s te strani.
Koncert je potrdilo, kar smo zvedeli iz
tujih listov o umetnosti g. Vele-
bičke in g. Petrova: ota pevca odliku-
jejo poleg obilnega in kulturnega glasov-
nega materiala lepe tehnične odlike in nju-
no petje je zapustilo v maloštevilnem ob-
činstvu prav ugodne vtiske. Občinstvo je
ruska pevca živahno pozdravljalo.

Z antropološkega kongresa v Kodanju.
Tudi dni se je v danski prestolnici zaključil
svetovni kongres antropologov in etno-
grafov. Izmed jugosl. strokovnjakov se je
nameraval udeležiti kongresa tudi priv.
doc. ljubljanske univerze dr. B. Škerlj, ki
pa je neenadna bolezen zadržala v do-
movini. Njegov referat o določanju ras-
nih znakov je izšel v kongresnem zbor-
niku. Izmed referatov na letošnjem kon-
danskem kongresu sta bila najzanimivejša
dva: prof. Fr. Weidenreicha o postopku
človeštva in dr. Diamonda Jennesa o skriv-
nostnih migracijah Eskimov. Dr. Weiden-

reich je znan po svojih raziskavanjih tako
zvanega pekinškega človeka, čigar okostje
so bili odkrili pred dvema letoma v okolici
Pekinga. V svojem referatu na kodanjskem
kongresu je skušal orisati na podlagi
najnovejših izsledkov postanek človeštva.
Po njegovi sodbi se stara teorija, češ da
je človeški rod vzniknil na enem samem
mestu zemeljske krogle, ne da več uspeš-
no zagovarjati. Človeštvo je imelo tako re-
koč štiri zibelke, iz katerih so izšli štirje
tipi človeškega rodu. Izmed teh je pekinški
človek najprimitivnejši izmed doslej zna-
nih. Drugi tip je neandertalec, tretji rode-
zijski pračlovek in četrti javanski pračlovek.
Ti prvotni tipi pa se, kakor na primer
neandertalski, dele še v posamezne
vrste. Prvotna domovina zapadnih Evro-
pcev je utegnila biti v Palestini in sicer v
paleolitskih jamah karmelskega gorovja.
Po tej teoriji segajo rasne razlike med
ljudmi globoko v predzgodovinsko prete-
klost. — Prof. Jennes iz Kanade je prika-
zal selitev Eskimov, čijih predzgodovinska
kultura je izšla iz Azije, se razširila v
Ameriko in navzgor k obalam polarnega
morja. Zadnjo veliko selitev je izvedlo
pleme Athapa, ki je najbrž iznašlo smuč,
Zanimivi so nadalje novi izsledki o ras-
nem križanju med Eskimi in Indijanci.
Na kodanskem kongresu so bile pod vpli-
vom nemških udeležencev burne debate o
sodobnem rasnem vprašanju. Na velike
znanstvene nedostatke v kvalifikaciji po-
sameznih rasnih znakov in njihovih du-
ševnih posledic je opozarjal češki antropo-
log dr. Valšek iz Prage, ki se je omejil na
strogo znanstveno kritiko neobjektivne ti-
pologije ras, medtem ko sta dr. Fischer iz
Berlina in docent dr. Benatzki iz Dunaja
branila razširjen iz očitnih političnih zrelš-
č, kakor so jih postavili nekateri nemški an-
tropologi iz uslužnosti do onih, ki so jim
rasne teorije samo sredstvo za ekspanzijo
na račun »manjvrednih« Slovanov.

Obisk bolgarskih književnikov v Jugosla-
viji. Iz Sofije nam poroča naš sodelavec:
Zaprosil sem predsednika Zveze bolgarskih
pisateljev g. Dobri Nemirova, da mi poja-
ni, kako je z nameravanim obiskom bol-
garskih književnikov v Jugoslaviji. G. Ne-
mirov je izjavil: »Vprašanje je sedaj na
dnevnom redu. Vprašali so nas s službene-
ga mesta, ali bi bili voljni obiskati Jugo-
slavijo oziroma biti gostje jugoslov. knji-
ževnikov? Po diskusiji s člani naše zveze
smo pristali na to ponudbo. Sedaj vpraša-
nje ni več v naših rokah. Če dobimo vati-
lo, bomo to sporočili vladi, s čije soglasjem

bomo napravili pomembni obisk.« (Tih. M.)
Bolgarski spis o Društvu narodov. Bol-
garski profesor Georgi P. Genov je prav-
kar izdal obsežen spis »Bolgarija in Dru-
štvo narodov«. Prof. Genov razlaga v tej
knjizi organizacijo ženevske ustanove in
krizo, ki jo sedaj preživlja. V splošnem
sklepa bolgarski publicisti, da je obstoj
Društva narodov zelo koristen, zlasti še za
majhne narode.

Rekorden obisk razstave praškega baro-
ka. Razstava praškega baroka, ki je o nji
obširneje poročalo »Jutro« dne 6. julija ie-
tos, je obiskalo doslej že 150.000 oseb, kar
pomeni rekord v praških umetnostnih raz-

stavah. »Umčlečká beseda« v Pragi, ki je
ob sodelovanju praške mestne občine tako
uspešno organizirala to velikopotezno raz-
stavo, napoveduje za 1. 1940 veliko razs-
ta vo češkega baroka. Značilno je, da je
henleinovski glasilo »Die Zeit« ironizi-
ralo ta sklep s hudobnim namigom, češ,
ali češki narod res verjame, da bodo 1. 1940
še razstavljali češki barok v Pragi?!

Drobno dejstvo, iz katerega pa razločno
gleda henleinovski pangermansko kopito,
kaže, kakšna je bila »pax germanica« za
Čeha, če bi njihova usoda zavisela od su-
detskih sklavofobov in njihovih pokrovite-
ljev...

S P O R T

BSK je spet v stari formi Nazadnje je bilo 2 : 2, kako bo pa jutri ?

Jutri se bo odigralo tretje kolo državne-
ga prvenstva. Po zmagovitih podvigu
Ljubljane nad Hajdukoma čaka našega li-
gaška nova preizkušnja — veliki BSK mno-
gokratni državni prvak in edini klub, ki
dosledno v Ljubljani ni nikdar izgubil. V
Ljubljano prihaja BSK kot maščevalec za
naslov državnega prvaka, ki ga je izgubil
v znani pomladanski tekmi 2 : 2.

Tedaj je preživljalo to veliko in slavno
moštvo, ki ima največ zaslug za ugled na-
šega nogometa v inozemstvu, majhno kriz-
o. Sedaj pa je BSK ponovno v svoji veliki
formi in na najboljši poti, da si ponovno
pribori najvišji naslov. BSK igra moderen
nogomet, tehnično dovršene kombinacije
so duhovito izvajane in prepletene s juž-
njaškim temperamentom, ki daje nogomet-
ni igri poseben čar in lepoto.

V Ljubljano pride BSK kompleten s svo-
jo najmočnejšo postavo in s trdnim name-
nom, da nadaljuje započeto zmagovito pot.
Po glasovih iz prestolnice pa simpatizirji
»plavih« s skrbjo in strahom pričakujejo
rezultata iz »opasnog gnezda zmaja« (grb
Ljubljane). In to upravičeno, kajti danes
razpolaga Ljubljana z moštvo, ki je po-
kazalo svojo visoko vrednost z zmago nad
Hajdukoma. Če bodo naši fantje zaigrali
tako kakor znajo in se vrgli v borbo po-

žrtvovalno in zagrizeno, tedaj smemo upati
da bo BSK pustil obe točki v Ljubljani.
Zoga je pač okrogla...

Ogorčeno borbo bo vodil eden naših naj-
boljših sodnikov g. Podupski iz Zagreba.

Predtekma bo Ljubljana II—Amater
(Trbovlje).

Reka : Grafika

Prijateljska tekma jutri ob 10. na igrišču Reke

Jutri ob 10. uri dopoldne bo na igrišču
SK Reke na Viču prijateljsko srečanje
med moštvo Reke in Grafike.

Enajstotica Reke igra prav lepo, je bor-
bena in predstavlja odličnega nasprotni-
ka. Odlikuje se posebno njen napad, v
katerem je nekaj prav dobrih strelcev. Pa
tudi moštvo Grafike igra tehnično sicer
prav lepo, vendar pa je bil njen napad
dosledno prenehan in neodločen. Zato bo
jutri nastopilo v moštvo nekaj mlajših
igralcev, s katerimi hoče okrepiti svojo
enajstotico za bližajoče se prvenstvene
tekme.

Ker bosta oba kluba postavila na polje
svoje najboljšje moči, bo igra gotovo lepa
in zanimiva. Vabi se sportno občinstvo,
da v nedeljo dopoldne obišče to tekmo.
Vstopnina propagandno nizka.

Uspehi jugoslovenskih atletov v Celovcu

Pretekli terek in sredo je bil v Celovcu
mednarodni lahkoatletski miting, ki so se
ga udeležili tudi nekateri jugoslovenski in
italijanski atleti. Nastopili so tudi mnogi
nemški internacionalci. Jugoslovenci, navzo-
či so bili številni zastopniki zagrebške
Concordije, od Ilirije pa Brucan in Bratuž,
so dosegli prav lepe uspehe. Prvi dan je
zmagal Kovačević (C) v metu krogle s
14,07 m, na 1500 m je bil prvi Kotnik (C)
v dobrem času 4:06, na 110 m z zapreka-
mi je bil Hanžeković (C) drugi s 16,4, v
metu diska je znani Tunner (GAK) s 44,12
m potisnil Kovačevića s 40,37 m na drugo
mesto. Brucan (I) se je plasiral v teknu na
10 km kot tretji v prav dobrem času
33:17,2. Zmagal je nemški reprezentant
Schönrock iz Wittenberga v 32:23,6 pred
Musichom (Rapid, Dunaj) 32:53. V stafe-
ti 4 X 200 m je bila Concordia tretja v
1:34,8. Drugi dan zastopniki Jugoslavije ni-
so mogli razen Kotnika doseči več kakor
tretja mesta. Na 400 m z zaprekami je bil
Hanžeković (C) s 60 sek, tretji, enako Bra-
tuž (I) v skoku v višino s 170 cm, kar
je zanj slab rezultat. Enako mesto je za-
sedel Markušić (C) v kopju s 55,14 m in
Bratuž v troskoku z 12,75 m. Na 3000 m
je Schönrock ponovno premagal Kotnika,
ki je potreboval 8:59,6, zmagovalec pa
8:52,6.

Pester spored v Celju

Jutri ob 7.30 zjutraj se bo začel na te-
niških SK Celja v mesečnem parku v Celju
teniški turnir med ISSK Mariborom in SK
Celjem. Turnir bo gotovo zanimiv.

Ob 16.30 se bo pričela na Glaziji prija-
teljska nogometna tekma med ISSK Mari-
borom in SK Celjem, ki obeta lep sporni-
užitek. Ob 15. bo predtekma mladini.

Na igrišču pri »Skalni kleti« se bo pri-
čela ob 16.30 prijateljska tekma med ljub-
ljanskim Hermesom in celjskimi Atletiki.

Celovška Avstrija v Mariboru

Jutri v nedeljo 21. t. m. bo gostovala v
Mariboru enajstotica FC Avstrije iz Celov-
ca, ki bo ob 16.15 na stadionu ob Tržaški
cesti odigrala prijateljsko tekmo proti SK
Željeznikarju. V predtekmi ob 15. nastopi
pljuška Drava proti rezervi SK Željeznik-
arja. Obe tekmi bosta ob vsakem vremenu.

Medpasni finale za Davisov pokal. V
New Yorku se je v četrtek začel finale za
Davisov pokal med zmagovalcem evrop-
skega in ameriškega pasu, Nemčijo in Av-
stralijo. V prvem singlu je Bromwich zma-
gal nad Henklom gladko v treh setih 6 : 2,
6 : 3, 6 : 3, v drugem pa je Quist prav tako
brez težav odpravil Metaxo v treh setih
6 : 3, 6 : 2, 6 : 1. Avstralija je torej že po
prvem dnevu vodila z 2 : 0.

Opozorilo na kolesarske dirke! SK Ze-
leznikar v Mariboru je za nedeljo 28. t. m.
razpisal medklubne kolesarske dirke na
svojem stadionu ob Tržaški cesti. Začet-
ek dirk bo ob 14. Proga je dolga 450 m
in je nanovo pripravljena za dirko. Spored
obsega 5 točk, in sicer dirko juniorjev na
10 krogov, glavno dirko na 20 krogov, di-
rko elijev na 25 krogov, handicap dirko na
10 krogov in slednjič tolažilno dirko na 15
krogov. Za vsa prva mesta so razpisana
lepa darila in nagrade, za druga in tretja
mesta pa kolajne, vse ostale podrobnosti
so razvidne iz razpisa, ki je bil že objav-
ljen v številki našega lista z dne 11. avgu-
sta.

Slovan razpustil nogometno sekcijo.
Ljubljanski Slovan, ki spada med naše naj-
starejše sportne klube in je s posebno vne-
mo gojil nogomet, je tik pred jesensko se-
zono razpustil svojo nogometno sekcijo ter
ga je ljubljanski podsavez na lastno željo
preložil savezu v črtanje. Kakor je treba
razložiti dolgoletne nogometne enajstotice
v interesu razvoja našega nogometa obža-
lovati, bo morda vendarle v korist že ta-
ko številnim ljubljanskim nogometnim mo-
štvo, če bodo v svoje vrste sprejeli neka-
tere gotovo prav dobre Slovanove nogome-
tce.

zahteva pri pravilni negi le-
pote tudi istočasno uporabo
Mouson-kreme.

Zato prilaga Mouson vsaki
veliki škatli Mouson-pudra
tubo Mouson-kreme.

Novi Creme Mouson-puder
— puder odlične dame — se
dobi v deset modernih tonih.

Mala škatla din 11.—, sred-
nja 18.—, velika 28.—

pravočasno prišla na drugo stran. A ko
je bila na tiru, je z bliskovito naglico pri-
brzel vlak iz Podbrda, ki zgrabil in po-
tegnil nekaj metrov naprej po tiru, ter
jo vso razmrcaril. Njeno truplo so pre-
nesli na solkasko pokopališče, kjer so jo
včeraj pokopali.

V Ljubli je pri Ustju blizu Ajdovščine
utonila 25-letna Marija Kompare, ki se je
kopala v hudoourniku in ji je očitno v vo-
di postalo slabo. Nesreča se je zgodila
pretekli terek popoldne. Naslednje ju-
tro je voda truplo dekleta nekoliko dalje
od kraja nesreče naplavila na sipino, kjer
so ga ljudje kmalu opazili. Odnesti so ga
v bližnjo mrtvašnico. Komparovo so pred-
včerajšnjim pokopali.

Iz Jesenic

s— Zvočni kino Radio predvaja danes in
jutri v nedeljo ob pol 9. zvečer, v nedeljo
tudi ob 3. popoldne ob vsakršnem vremenu
velevilim iz cirkuškega življenja »Manežac«.
Med dodatki Paramountov zvočni tehnik.
Sledi »Vse za ljubezen«.

Iz Trčica

č— Kino Tržič predvaja danes in jutri
ponovno krasen film »Samostanski lovec«.

Iz Novega mesta

n— Kino »Dome« v Sokolskem domu bo
predvajal danes ob 20.30 in v nedeljo ob
16.18.30 in 20.30 zvočni velevilim »Mojna
noč« (Ljubosmurnost). Predigra: Paramount
tov zvočni tehnik. Prihodnji spored: K no-
vim obalam.

RADIO

Sobota, 20. avgusta.

Ljubljana 12: Pester spored s plošč. —
12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20:
Plošče. — 14: Napovedi. — 18: Za do-
pust igra radijski orkester. — 18.40: Pogo-
vori s poslušalci. — 19: Napovedi, poroči-
la. — 19.30: Nacionalna ura: Slovenska
ljudska šola za časa Napoleonevca Ilirije
(z Viktor Pirnat). — 19.50: Pregled spo-
reda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Ku-
har). — 20.30: VIII. večer Muzi — kom-
edijantov. — 22.00: Napovedi, poročila. —
22.15: Plošče.

Nedelja, 21. avgusta.

Ljubljana: 8. Kitara in mandolina (gg.
Antonovič in Haršlag). — 9: Napovedi, po-
ročila. — 9.15: Prenos iz trnovske cerkve.
— 9.45: Verski govor (p. V. Učak). — 10:
Promenadni koncert iz Rogaske Slatine.
— 11.30: Otroška ura (Manca Komanova).
— 12: Plošče. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski
orkester. — 17: Kako ohranimo zdravje
plemenski molzni živini (dr. Kocjan Leon).
— 17.30: Lahka glasba (g. Janko Praprotnik
in pevski tercet Stritar). — 19: Napo-
vedi, poročila. — 19.30: Nač. ura: Premog
v Jugoslaviji. — 19.50: Pisan drobšč (plo-
šče). — 20.30: Promenadni koncert iz Rogaske
Slatine. — 22: Napovedi, poročila. —
22.15: Udovčeva in Laušetova (plošče).
Beograd 18.35: Plošče. — 20: Srbski več-
er. — 22.20: Ples. — Zagreb 20: Tambu-
raški zbor. — 20.30: Recitacije. — 20.45:
Orkester in pevec. — 22.20: Lahka godba.
— Praga: 19.20: Orkestralni in pevski kon-
cert. — 20.50: Orkester, čelo, petje. —
22.25: Plošče. — Varšava 21: Zabavni spo-
red. — 22: Lahka glasba. — Sofia 18: Lahka
glasba. — 19.25: Sonate, petje. — 20.55:
Lahka in operetna muzika. — Dunaj 12:
Orkester. — 16: Lepe melodije. — 18: Plo-
šče in pesmi. — 20: Pesta igra svetlobe in
teme. — 22.45: Kobar. Berlin. — 24: Nočni
koncert. — Berlin 20.10: Lahka glasba. —
22.30: Ples. — München 20.20: Prenos Puc-
ciničevje opere »Lastavica«. — 22.30: Lahka
in plesna muzika. — Nočni koncert. —
Stuttgart 20.10: Pester glasbeni spored. —
22.30: Prenos iz Berlina. — 24: Stara ko-
morna glasba. — 2.00: Nočni koncert.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

»LASJE PRESTA-
NEJO TAKOJ IZPADATI«
INZRASTEJO NA PLESASTEM
MESTU — ODSTRANI PRHILJAJE
JACAJI HRANI LASNE KORENINE
POSLIJAMO PO POZETJAH...
»MORANA« SPIT
DELA CUDEZ!

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

»Bruce, stari prijatelj moj«, je spregovoril Kendrick, »daj, stopiva spet malo na zemljo. Vtakni svoje sentimentalno srce v žep in pusti, da govori tvoj razum. Poznaš me in veš, da ne lažem. Me boš poslušal?«

»Da. A pripoveduj mi samo to, kar veš, ne še tisto, kar slutiš in sumiš. Kaj veš slabega o Zoraidi Castelmari?«

»Vem, da je pustolovka, ki igra na tolikšne stave, da mora propasti.«

»To so domneve, prijatelj moj«, se je Bruce rahlo nasmehnil. »Pusti izlete v bodočnost in se drž dejstev.«

»Dejstev hočeš? Prav. Torej: ona pripravlja upor, ker je obsedena od blazne ideje, da bi mogla Spodnjo Kalifornijo odcepiti od Mehike. Odcepljeno ozemlje naj bi postalo samostojna kraljevina, katera rega prestol naj bi zasedla ona!«

»Zakaj pa ne? Včasih so se uresničili še držejši načrti! In kje boš tudi našel pripravnijo kraljico?«

»Prvikrat sem jo videl, oblečeno v moža in v Rio-ovem spremstvu, v Ortegovi igralnici. Kockala je z mano za dvajset tisoč dolarjev.«

Bruceju se je razjasnil obraz.

»To je čudovita ženska!« je vzkliknil zavzet.

»Prijateljica je Riosu, Escobarju in še peščici podobnih ničprid. Sama je ž njimi dala pobudo, da ujamejo Betty, sama je odobrila, da se izsili odkupnina...«

»Od kod veš to? Mar ni tudi to samo prazno sumničanje? Betty Gordon! Od kod pa veš, da ni, za kar jo smatram — prostaška plesalka z vatel dolgim registrom pregreh?«

»Saj sem vendar govoril z njo!« Kendrick je postal nestrpen. »Mar nisem videl njene smrtno groze, njenih preplašenih oči?«

»Mar nisem jaz govoril z Zoraido?« je odvrnil Bruce. »Mar nisem čul njenih jasnih izjav? Ne vidim mar, kako se Riosa boji?«

»Nocoj to noč so ti požgali tvojo farmo? Si že pozabili? Izropali so ti črede goved in konj. Sam Twisty Barlow, ki je bil nekoč spodoben človek, je Zoraidi pomagal pri tem. In Zoraida je sama jezдила zraven!«

»Odkod pa veš to?« je spet vprašal Bruce. In zmerom je posebno poudarjal besedo »veš«.

»Saj sem vendar videl njeno kobilo. Čul sem njeno žvižgalko, ki jo zmerom nosi na verižici okrog vratu. Se belo pero na njenem klobuku sem videl.«

»Mar je en sam belec v Mehiki? In ena sama žvižgalka? In eno samo belo pero? Če bi bila zraven, bi bila pač doma pustila vse te reči. V temi si mogel odkriti samo to, kar so ti razodevale slutnje.«

Prav močno se mi zdi, da vse skupaj gradiš na samih domnevah!«

»Pa mi povej prosim, kako to, da se je Zoraida tako iznenada pojavila pri tebi. Pač malo čuden pripetljaj!«

»Prav nič čuden. Vso reč je skuhal Rios. Ona je samo nekaj malega izvedela o tem, in čeprav je bil zanjo zelo nevaran ta podvig, me je skušala o pravem času opozoriti na njegovo nakano. Na žalost je prišla prepozno.«

Maloverno je Kendrick strmel vanj. Drugega za drugim mu je Zoraida odvajala prijatelje; najprej Barlowa, zdaj Bruceja Westa. Potrebnovala je mož, kakršna sta bila onadva. In očitno se je dobro razumela na to, kako jih je treba pritegniti nase. Čutil se je premaganega; v trenutku se ni mogel domisliti nobenega dovolj prepričljivega dokaza, ki bi utegnil opameti Westa. Bruce si je kratko in malo vtepel v glavo, da je ta brezsrčna, od časti-hlepja bolna pustolovka izredna, junaška žena.

Tedaj je vstopil Rios.

»Senor West«, je rekel, »senorita Zoraida tako vroče prosi, da bi smela govoriti z vami, da ji nisem mogel prošnje odbiti. Če mi izvolite slediti, bo takoj prišla.«

Bruce si ni dal dvakrat reči. Riosovo sporočilo mu je na mah pregnalo ne samo Kendrickove dokaze, temveč še celo njegovo navzočnost iz spomina. Planil je iz sobe. Preden je Rios stopil za njim, mu je Kendrick zaklical:

»Kje pa je miss Gordon?«

»V svoji sobi, senor. Če se izvolite potruditi in

pogledate na svojo uro, se utegneta prepričati, da je že čas.«

Polnoč je bila že zdavnaj minila in Kendrick se je domislil, da ne bi bilo narobe, če bi legel spat. A bil je vendarle pretrdožive volje, da bi za tako majhno ceno pustil prijatelja na cedilu. Na tihem je še zmerom upal, da bo Bruce prejel ali slej pogledal pod krinko, ki si jo je Zoraida nadela zanj. Tako je čakal in hodil gori in doli.

Tedaj je vstopila Zoraida, tako tiho, da so se vrata zaprla za njo, preden je opazil njeno navzočnost.

»Bruce vas pa išče tam«, je rekel in pokazal proti vratom.

»Vidim ga«, je odvrnila kar tako. »Mislim, da lahko malo počaka — mar ne?«

»Meni se zdi, da bo počakal«, je odgovoril žalosten. »Pa kaj hočete od fanta, Zoraida? Kaj vam je storil, da ga hočete uničiti, najprej gospodarsko, potem pa še na vse druge načine? Mar se ne bojite tolikšnih krivice, ki si jo nakladate na pleča? Može, kakršna sta Barlow in West, se za nekaj časa že dajo uspavati od vas, a pazite se, ko se zbude!«

Smejala se je. »Zdi se mi, da ste izprva dvomili o moji moči. Ali zdaj morda že uvidevate, da je treba računati z Zoraido Castelmari? Zadržite se reči, da stremim po rečeh, ki so preko mojih sil. Mar mi je izmed mojih podjetij doslej eno samo spodletelo?«

»Precej lažja reč je, moškemu zmešati glavo, kakor pa zgraditi državo!«

DAMSKE OBLEKE,

pralne za dom od din 48.— naprej, cefir in triko bluze od din 30.—, krila od 45.—, beli in kreton predpasniki od 18.—, otroške obleke, damsko perilo, pidžame itd. razprodaja po globoko znižanih cenah pred vselitvijo v nov lokal trdnja

F. I. GORIČAR — Ljubljana, SV. PETRA CESTA 29.

Mali oglasi

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Polovična vozina

za obratniški tabor Zveze slovenskih obrtnikov v St. Vidu nad Ljubljano je dovoljena in sicer v dneih od 19.—23. avgusta t. l. — Vsi udeleženci naj kupijo vozno karto do postaje St. Vid. — Vžmarje, ter legitimacijo, obrazec K-13, katero bomo na taboru žigosali in bo služila za brezplačen povratek.

19415-18

V Rukitno

vozi avtobus jutri ob pol 7. uri izpred Mestnega doma. Povratek ob 8. uri. — Telefon 36-98.

19384-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodajalka

za delikateso, za večletno prakso in znanjem nemščine, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

19413-1

Slaščičarskega pomočnika

samostojnega delavca, — isčem za takoj. Oletre poslati na slaščičarno Stanko Jarc, Bjelovak.

19310-1

Prodajalka

za knjigarno in trgovino s papirarstvom dobi službo. Ponudbe s prepisi spricval in event. skribo je poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Papir 1938«.

19259-1

Frizerko in pomočnika

sprejme za 1. september frizer Jerjav, Kranj.

19321-1

WILLYS VODI

V EKONOMIČNOSTI GORIVA, JAKOSTI, BRZINI IN V IZDRŽLJIVOSTI MATERIJALA.

GENERALNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO:

DJORDJE VLAŠENKO, BEOGRAD, USKOČKA 8.

ZASTOPNIK ZA DRAVSKO BANOVINO:

JOSIP STUPICA

AVTO GARAŽA LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 6.

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1

19413-1</